

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.266/2019/19. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Pető Márk ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, III.rendű felperes neve (címe) III. rendű, IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű és V.rendű felperes neve (címe) V. rendű felpereseknek - a dr. Szilágyi Sándor ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, a dr. C-né dr. F. Zs. jogtanácsos által képviselt II.rendű alperes neve (címe) III. rendű és a dr. Felek Tímea ügyvéd (címe) által képviselt IV.rendű alperes neve (címe) IV. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jogok megsértés perében a Miskolci Törvényszék 19.P.21.239/2016/100. számú ítélete ellen a felperesek részéről 101. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja.

Megállapítja, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy 2013. október 21. napja és 2015. március 31. napja között nem a jogszabályban előírt óraszámban alkalmazott családgondozót.

Az I. rendű alperes megsértette az I. és a II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy a **V. I.** és **V. B.** nevű gyermekeik átmeneti nevelésbe vételekor nem készített családgondozási és nevelési tervet.

A III. rendű alperes megsértette az I. és a II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy az I. rendű alperes által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás 2013. október 21. napjától 2016. december 23. napjáig végzett hatósági ellenőrzése során nem tett intézkedést a **V. I.** és **V. B.** nevű gyermekeik hiányzó családgondozási és nevelési tervének pótlása érdekében.

A III. rendű alperes megsértette a III., a IV. és az V. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy a II.rendű alperes neveJárási Hivatal 2014. június 2. napja és 2014. december 18. napja között nem tett intézkedést az V. rendű felperes ideiglenes hatályú elhelyezésének felülvizsgálata érdekében.

A IV. rendű alperes megsértette az I. és a II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy a **V. B.** nevű gyermeküket a megszületését közvetlenül követő első szoptatás után, 2014. augusztus 4. napjától 2014. augusztus 11. napjáig hatósági határozat nélkül elválasztotta tőlük, továbbá megsértette az I. rendű felperes emberi méltóságát azzal, hogy a **V. B.** nevű gyermekének megszületését közvetlenül követő első szoptatás után eltiltotta őt e gyermekének további szoptatásától.

Az alpereseket a további jogsértéstől eltiltja.

Kötelezi a III. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III., a IV. és az V. rendű felpereseknek személyenként 300 000 (háromszázezer) forintot.

Kötelezi a IV. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 500 000 (ötszázezer) forintot, a II. rendű felperesnek pedig 300 000 (háromszázezer) forintot.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - 5 531 Ft (ötezer-ötszázharmincegy) forint állam által előlegezett költséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperes részére 190 500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint, a III. rendű alperes részére 100 000 (egyszázezer) forint, a IV. rendű alperes részére pedig 190 500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

I.

Az I. és a II. rendű felperesek élettársak. E kapcsolatukból születettek 2007. május 16. napján **D**, 2008. augusztus hó 27. napján **Z**, 2010. március 1. napján pedig **J** utónevű gyermekeik.

2011 szeptemberében az I. rendű felperes arról tájékoztatta a lakóhelyük szerint illetékes **k-i** védőnőt, hogy ismét terhes. E terhesség során a védőnő többször küldött jelzést a családgondozó és **K-G-K** körjegyzője (a továbbiakban: a jegyző) felé. Ezekben az I. rendű felperes gyermekeinek alultápláltságára, védőoltásaik hiányára, orvosi ellátásuk késedelmeire, ingerszegény környezetükre hívta fel a figyelmet. Utalt rá, hogy az I. rendű felperes a terhességét is elhanyagolja, ezért azt nem lehet megfelelően nyomon követni, ultrahang vizsgálaton csak kétszer volt, AFP vizsgálatra nem ment el, vérképzőt vérszegénysége ellenére sem szed, „öntörvényű, tanácsot nem fogad el, kezelhetetlen, alulszocializált, alacsony intellektusú, az ígéreteit nem tartja be," erős dohányos, amelyet a terhesség alatt sem fog abbahagyni. Kitért arra is, hogy az I. rendű felperes erősen köhög, „ápolatlan, rendetlen küllemű", „haja kócos, orálhigiéniája hiányos, ruházata rendetlen, szakadt, piszkos."

E jelzések alapján a családgondozó meglátogatta az I. rendű felperest, amelynek során étkezési napló vezetésére, láztermő beszerzésére, továbbá arra hívta fel őt, hogy vegyen részt a terhessége folytán szükséges vizsgálatokon. Miután azonban a védőnő jelzései szerint e vizsgálatokat az I. rendű felperes részben elmulasztotta és a többi hiányosságot sem pótolta, a jegyző eljárást indított az I. rendű felperes gyermekeinek

védelembe vétele érdekében, amelyet a védőnő jelzései mellett azzal indokolt, hogy a gyermekeknek immáron két éve nincs állandó lakóhelyük, a lakhatásuk attól függ, hogy mikor melyik rokon család szánja meg és fogadja be őket. Az eljárás során kitűzött tárgyaláson azonban az I. és a II. rendű felperesek nem jelentek meg, ehelyett **S-re** költöztek a gyermekeikkel. Miután két hónap elteltével visszaköltöztek **Kbe**, a védőnő úgy találta, hogy a körülményeik nem változtak meg, ezért jelzéssel élt a IV. rendű alperes felé is, amelyben közölte, hogy a születendő gyermek fogadására az I. és a II. rendű felperesek környezete nem alkalmas.

Az I. rendű felperest túlhordás és magzati retardáció gyanúja miatt végül háziorvosi beutaló alapján, a védőnő erőteljes ráhatására mentő szállította be a IV. rendű alperes szülészetre, ahol - ugyanezen okok miatt - a beszállítást követő második napon a szülés megindítása mellett döntöttek, így az I. és a II. rendű felperesek gyermeke: **V. I.** 2012. április 20. napján jött világra.

Az I. rendű felperes a kórházban szoptathatta, gondozhatta az újszülöttet, akit azonban a hazabocsátásakor: 2012. április 23-án már nem vihetett magával. A jegyző e napon meghozta ugyanis a számú határozatát, amellyel elrendelte a gyermek ideiglenes elhelyezését és megállapította, hogy a szülők gondozási-nevelési joga szünetel. Az ideiglenes elhelyezést a Városi Gyámhivatal (a továbbiakban: a gyámhivatal) a 2012. szeptember 28. napján kelt ... számú határozattal felülvizsgálta és elrendelte **V. I.** átmeneti nevelésbe vételét. E gyermek hazagondozására azóta sem került sor. Azt, hogy a szüleivel miként tarthat kapcsolatot, jogerős gyámhatósági határozatok szabályozzák.

II.

V. I. megszületését követően az I. és a II. rendű felperesek három idősebb gyermeke: **D**, **Z** és **J** - családba fogadás útján - előbb egy rokon családhoz kerültek, majd elrendelték az átmeneti nevelésbe vételüket.

2014 februárjában az I. rendű felperes jelezte a védőnőnek, hogy ismét teherbe esett. A védőnő e terhesség kapcsán is jelzéseket küldött a családgondozónak, amelyek szerint az I. rendű felperes „külleme elhanyagolt, ápolatlan, hiányos orálhigiéné jellemzi, napközben nem tartózkodik otthon, állandóan úton van, anyósánál étkezik, napközben ott ücsörög, múlatja az időt, évek óta így élnek folyamatosan. Elsősorban az újszülött hazagondozásának problematikáját a szülők magatartásában, életvitelének változatlanságában látom." Ez alapján a születendő gyermek családból történő kiemelését javasolta, amelyet a IV. rendű alperes felé is jelzett.

E jelzések alapján a családgondozó környezettanulmányt készített, amelyben megállapította, hogy a család nem saját tulajdonú lakásban lakik, csak szívevényi lakáshasználók, az általuk használt szoba piszkos, rendezetlen, nincs benne se víz, se villany. Rögzítette, hogy a család nem készült fel a gyermek fogadására, nincs otthon sem ruha, sem pelenka, sem kiságy, semmi nem található a házban. Erre tekintettel maga is az újszülött kiemelését tartotta indokoltnak.

Az I. és a II. rendű felperesek gyermeke: **V. B.** 2014. augusztus 4. napján 2 óra 45

perckor a IV. rendű alperes szülészeti osztályán jött világra. Ekkor az újszülöttet édesanyja mellére helyezték, biztosítva az első szoptatást és a bőr-bőr kontaktust. Ezt követően azonban az I. rendű felperes - a saját ápolási dokumentációja szerint - többé nem szoptathatta a gyermekét, így az újszülött - a saját ápolási lapja szerint - e naptól kezdődően mesterséges táplálásban részesült. Miután a gyermekétől elválasztották, az I. rendű felperes 2014. augusztus 6. napján önkényesen távozott a kórházból.

A ... Járási Gyámhivatal a 2014. augusztus 11. napján kelt számú határozatával **V. B-t** ideiglenes hatállyal nevelőszülőknél helyezte el. A határozatának indokolásában megismételte a védőnő jelzéseiben foglalt megállapításokat. Az ideiglenes elhelyezést a gyámhivatal a 2015. február 4. napján kelt számú határozattal felülvizsgálta és elrendelte e gyermek átmeneti nevelésbe vételét. **V. B.** hazagondozására azóta sem került sor. Azt, hogy a szüleivel miként tarthat kapcsolatot, jogerős gyámhatósági határozatok szabályozzák.

III.

A III. rendű felperesnek hat gyermeke van, akik közül az 1994. február 23-án született **M. A. G.**, valamint az 1997. október 22. napján született **B. J. L.** már nagykorúak, a 2004. november 17-én született **T. J.**, valamint a III. és a IV. rendű felperesek élettársi kapcsolatából 2009. február 6. napján született **Cs. T. B-t**, a 2010. június 12. napján született **Cs. Sz. R.**, és a 2014. május 3. napján született V. rendű felperesek pedig még kiskorúak.

A jegyző a 2010. szeptember 28. napján kelt számú határozatával az akkor még kiskorú **M. A.**, **B. J-t**, valamint **T. J-et**, **Cs. T. B-t**ot és **Cs. Sz. R-t** védelembe vette, majd a 2011. június 21. napján kelt ... számú határozatával elrendelte az ideiglenes elhelyezésüket. A gyámhivatalt ezt követően: a 2011. december 20. napján kelt számú határozatával e gyermekeket átmeneti nevelésbe vette. E határozatok indokolása szerint a III. rendű felperes a gyermekei felügyeletéről nem gondoskodott, az iskolaköteles gyermekek túlnyomórészt nem jártak iskolába, az iskolát előkészítő óvodai évet járó **T. J.** pedig szintén sokat hiányzott az óvodából. A gyermekek betegen késve kerültek orvoshoz, a csecsemőgondozásokra a kisebbeket a nagyobbak vitték el. A szűrővizsgálatokra nem vagy késve jutottak el, a védőoltásokat szintén késedelmesen kapták meg.

A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vételt **M. A.** tekintetében - nagykorúsága folytán - 2012. február 28-án megszüntette. Bár a III. rendű felperes 2012 nyarán kérte a többi gyermek átmeneti nevelésbe vételének megszüntetését is, ezt a gyámhivatal a 2012. augusztus 8. napján kelt ... számú határozatával elutasította. Az átmeneti nevelésbe vétel indokoltságát ugyanakkor több alkalommal hivatalból is felülvizsgálta, ezek eredményeként azonban - 2013. december 16-án - csak **B. J.** átmeneti nevelésbe vételét szüntette meg, a többi gyermek tekintetében minden esetben a nevelésbe vétel fenntartásáról döntött. E határozataiban rögzítette, hogy a szülők körülményeiben pozitív változás történt, a lakóhelyüket ugyanis rendezték, azonban a III. rendű felperes ismét várandós lett, emiatt és „a pozitív változások erősítése” érdekében a nevelésbe vétel megszüntetése nem volt indokolt. A nyári és a téli időszakos kapcsolattartást ugyanakkor a gyámhivatal rendszeresen engedélyezte a III. rendű felperes részére.

Miután a III. rendű felperes - immáron az V. rendű felperessel - ismét terhes lett, a védőnő újra azt jelezte a családgondozó felé, hogy az anya a terhesgondozást elhanyagolja. Kifejtette, hogy ez a III. rendű felperes hatodik nem kívánt, nem tervezett terhessége. Utalt rá, hogy az anya valójában egyedül él, segítségre nem számíthat. Folyamatosan veszélyezteti a méhmagzatot, mivel dohányzik, nem jár terhesgondozásra. Szociális ellátásokból tartja fenn magát, „közmunakapcsolásban vesz részt, mert ez kötelező.” Erre tekintettel az V. rendű felperes hazaadását nem javasolta, amelyet a IV. rendű alperes felé is jelzett. Noha e jelzés alapján a családgondozó először úgy foglalt állást, hogy a gyermek hazagondozható, utóbb megállapította, hogy „az anya ígérete csak ígéret maradt”, pozitív változások nincsenek, a hozzáállása a régi, ezért egyetértett azzal, hogy az újszülöttet nem lehet hazaadni.

Az V. rendű felperes 2014. május 3. napján a IV. rendű alperes szülészeti osztályán jött világra. A III. rendű felperes a kórházban szoptathatta, gondozhatta az újszülöttet, akit azonban a hazabocsátásakor: 2014. május 7-én már nem vihetett magával. A gyámhivatal ugyanis az e napon kelt szám alatti határozatával az V. rendű felperest ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél helyezte el. Az alperes Szociális és Gyámhivatala a 2014. június 24. napján kelt számú határozatával a gyámhivatal elsőfokú határozatát helybenhagyta. A III. rendű felperes által ezen jogerős határozat bírósági felülvizsgálata iránt benyújtott keresetet a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2014. október 9. napján kelt 24.K.27.552/2014/5. számú ítéletével elutasította. Ezen ítéletet a Kúria a 2015. május 13. napján kelt Kfv.II.37.001/2015/8. számú ítéletével a hatályában fenntartotta. A III. rendű felperes által ezen ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése érdekében benyújtott indítványt az Alkotmánybíróság a IV/2703-7/2015. számú határozatával elutasította.

A gyámhivatal a 2015. január 6. napján kelt számú határozatával az V. rendű felperes ideiglenes hatályú elhelyezését felülvizsgálta és e gyermek nevelésbe vételét rendelte el. A III. rendű felperes fellebbezése folytán az alperes Szociális és Gyámhivatala a 2015. március 13. napján kelt határozatával a gyámhivatal elsőfokú határozatát hatályon kívül helyezte és a gyámhivatalt újabb eljárás lefolytatására kötelezte. A megismételt eljárás eredményeként a gyámhivatal a 2015. július 7. napján kelt számú határozatával az V. rendű felperes ideiglenes hatályú elhelyezését felülvizsgálta és e gyermek nevelésbe vételét rendelte el. A III. rendű felperes fellebbezése folytán az alperes Szociális és Gyámhivatala a 2015. szeptember 7. napján kelt határozatával a gyámhivatal elsőfokú határozatát helybenhagyta.

A III. rendű felperes a másodfokú határozattal szemben keresetet nyújtott be a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, amelynek eredményeként e bíróság a 2016. május 3. napján kelt 11.K.27.027/2016/16. számú ítéletével e határozatot - az elsőfokú határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Megállapította, hogy az V. rendű felperes nevelésbe vétele nem volt jogszerű, ezért azt az iránymutatást adta, hogy a megismételt eljárás során e gyermeket haza kell gondozni.

Az V. rendű felperes hazabocsátására ugyanakkor már ezen ítélet előtt sor került, a

nevelésbe vételt ugyanis - annak felülvizsgálata során - a gyámhivatal a 2016. március 25. napján kelt ... számú határozatával megszüntette, így e gyermek 2016. április 1. napján visszakerült a III. és a IV. rendű felperesekhez.

IV.

Az I. rendű alperes által fenntartott gyermekjóléti szolgáltatás működését Városi Önkormányzat Jegyzője 2009. július 31. napján engedélyezte.

E szolgáltatás ellenőrzése céljából a III. rendű alperes 2013. október 21-én hatósági eljárást indított. Ennek eredményeként megállapította, hogy a szolgáltatás csak részben felel meg a jogszabályoknak, ezért kötelezte az I. rendű alperest, hogy e hiányosságokat az általa megszabott határidő alatt szüntesse meg. E felhívás azonban nem vezetett eredményre.

Időközben hatályba lépett az egyes törvényeknek a szociális gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CLXVIII. törvény, amely úgy rendelkezett, hogy a 2013. december 1-jén működési engedéllyel rendelkező szolgáltatókat 2014. június 30. napjáig hivatalból be kell jegyezni az ekkor létrehozott elektronikus nyilvántartásba. Ennek megfelelően a III. rendű alperes a 2014. június 26. napján kelt.... számú határozattal az I. rendű alperest gyermekjóléti szolgáltatóként nyilvántartásba vette.

Ezt követően: 2014. október 1. napján újabb hatósági eljárást indított az I. rendű alperes által fenntartott gyermekjóléti szolgáltatás ellenőrzése érdekében. Ennek során szakértőt rendelt ki és újra felszólította az I. rendű alperest a feltárt hiányosságok határidőben történő megszüntetésére, amely azonban e felhívásnak teljes körűen ismét nem tett eleget. Ezért a III. rendű alperes vele szemben 2015. május 11. napján utóellenőrzést indított, amelynek eredményeként az I. rendű alperes a legutolsó hiányosságokat csak 2016. augusztus 25-én pótolta, így a III. rendű alperes a hatósági ellenőrzést csupán 2016. december 23-án szüntette meg.

A felperesek a keresetükben részben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja, részben pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján annak megállapítását kérték, hogy:

- az I. rendű alperes megsértette a magán- és családi élethez fűződő jogukat, valamint az V. rendű felperes védelemhez és gondoskodáshoz való jogát azzal, hogy az általa foglalkoztatott védőnő kvázi hatósági fellépése során elmulasztotta a fokozatosság elvének érvényesítését, az általa fenntartott gyermekjóléti szolgáltató megsértette a fokozatosság elvét és elmulasztotta az alapellátást, valamint a szülők támogatását és segítségét annak érdekében, hogy a kiemelt gyermekeik hazagondozására képessé váljanak;
- az I. rendű alperes megsértette az egyenlő bánásmódhoz való jogukat azzal, hogy alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésben részesítette őket, továbbá azzal is, hogy az általa foglalkoztatott védőnő és az általa fenntartott gyermekjóléti szolgáltató emberi méltóságot sértő

magatartást tanúsított, amivel szemben elmulasztott fellépni és mindezzel zaklatásban is részesítette őket;

- a III. rendű alperes megsértette a magán- és családi élethez fűződő jogukat, továbbá az V. rendű felperes védelemhez és gondoskodáshoz való jogát azzal, hogy elmulasztotta a gyermekjóléti szolgáltató alapellátása megfelelő színvonalának ellenőrzését, megsértette a fokozatosság elvét és indokolatlanul, szigorúan szabályozta a szülők gyermekeikkel való kapcsolattartását;

- a III. rendű alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogukat azzal, hogy nem biztosította részükre a részrehajlásmentes eljárást, határozatait nem indokolta megfelelően, az ideiglenes hatályú elhelyezésről és a nevelésbe vételről szóló határozatait késedelmesen hozta meg és közölte, továbbá a jogorvoslathoz való jogukat is megsértette azzal, hogy a határozatait késedelmesen hozta és közölte;

- a III. rendű alperes az egyenlő bánásmódhoz való jogukat is megsértette azzal, hogy alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésben részesítette őket, továbbá azzal is, hogy a határozataiban átvette a védőnő és a családgondozó előítéletes, megalázó, a gyermekvédelmi intézkedés szempontjából irreleváns megjegyzéseit és ezzel zaklatásban is részesítette őket;

- a IV. rendű alperes megsértette az emberi méltóságukat, a magán- és családi élethez fűződő jogukat, továbbá az V. rendű felperes védelemhez és gondoskodáshoz való jogát azzal, hogy hatósági jogkör hiányában hatósági határozat nélkül az újszülött gyermekeket a kórházban visszatartotta és ezáltal ténylegesen elszakította a szülőket és az újszülött gyermekeiket egymástól, azzal is, hogy a kórházi védőnő elmulasztotta a jelzési kötelezettségét a gyermekvédelmi jelzőrendszer többi tagja felé, valamint azzal is, hogy a szülő nőket bántalmazta, megalázó helyzetbe hozta; végül

- a IV. rendű alperes megsértette az egyenlő bánásmódhoz való jogukat is azzal, hogy alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésben, továbbá zaklatásban részesítette őket.

A keresetük kiterjedt arra is, hogy a bíróság tiltsa el az alpereseket a további jogsértésektől (1959. évi Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének b) pontja, Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének b) pontja), ennek keretében pedig kötelezze az I. rendű alperest, hogy az alkalmazásában álló védőnő és gyermekjóléti szolgáltató munkatársa, a III. rendű alperest, hogy a felügyelete alatt álló II. rendű alperes neveJárási Hivatalának Gyámügyi Osztályának Vezetője, a IV. rendű alperest pedig, hogy a szülészeti osztály vezetője az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 1 éven belül antidiszkriminációs, illetve interkulturális kommunikációs tréningen vegyen részt.

Kérték az alperesek kötelezését arra, hogy saját honlapjukon tegyék közzé az őket elmarasztaló ítélet jogsértést megállapító és a jogsértéstől eltiltó, valamint objektív szankciókat tartalmazó rendelkezéseit és azokat írásban közölgék a **X-val** 1959. évi Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének c) pontja, Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének c) pontja).

Végül kereseti kérelmet terjesztettek elő arra vonatkozóan is, hogy a bíróság kötelezze egyetemlegesen az alpereseket az I. és a II. rendű felperesek részére a **V I-** nevű gyermeküket érintő jogsértő gyakorlat kapcsán fejenként 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés, a **V B** nevű gyermeküket érintő jogsértő gyakorlat kapcsán fejenként 2 000 000 Ft sérelemdíj, a III., a IV. és az V. rendű felperesek részére pedig fejenként 2 000

000 Ft sérelemdíj megfizetésére (1959. évi Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja, Ptk. 2:52. §).

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, vitatták a velük szemben előterjesztett követelések jogalapját és összegszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az I. rendű alperes részére 256 000 Ft, a III. rendű alperesnek 250 000 Ft, a IV. rendű alperes részére pedig 317 500 Ft elsőfokú perköltséget, megállapította ugyanakkor, hogy az állam által előlegezett költséget és a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A határozatát azzal indokolta, hogy a felperesek által hivatkozott alapjogok közül csak azok minősültek személyiségi jogoknak is, amelyek a személyiség szabad kibontakozását szolgálják. Nem tartoznak ebbe a körbe a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz fűződő jogai, azok ugyanis kizárólag az ő speciális többletigényeik kielégítését szolgálják. Szintén nem személyiségi jogok a tisztességes és részrehajlásmentes eljáráshoz fűződő alapjogok, ezek ugyanis csak eljárási garanciákat állapítanak meg, nem a személyiséget védik.

Utalt arra, hogy a felperesek által hivatkozott, személyiségi jognak minősülő alapjogok közül a magánélethez fűződő jog sérelme érdemben nem merülhetett fel, hiszen ez a jog elsősorban a magánlakást, a képmást, a hangfelvételt, a személyes adatokat és a magánkommunikáció titkosságát védi, ezek megsértését pedig a felperesek maguk sem állították. Így érdemi vizsgálatot kizárólag a családi élethez, az emberi méltósághoz és az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogok sérelme igényelt.

Az I. és a III. rendű alperesekkel szemben benyújtott keresetek tekintetében rámutatott, hogy a bírói gyakorlat már a közhatalmi jogkörben eljárva okozott személyiségi jogsértésért fennálló felelősség megállapítását és az objektív szankciók alkalmazását is két feltétel együttes fennállásához köti. Az egyik feltétel az, hogy a hatóság olyan jogszabályi rendelkezést szegjen meg, ami egyértelmű és mérlegelést nem igényel, vagy ha mérlegelési jogkörben jár el, az általa elkövetett mérlegelési hiba legyen kirívóan súlyos. A másik feltétel az, hogy a hatóság az eljárási szabálysértést kifejezetten a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt kövesse el, vagy az eljárási szabálysértés következményeként alakuljon ki a fél személyiségének lényegi vonását érintő sérelem.

Mindezek előrebocsátása után az egyes alperesekkel szemben előterjesztett kereseteket külön-külön vizsgálta meg.

Az I. rendű alperes keresetben sérelmezett magatartásai tekintetében megállapította, hogy a védőnő az I. rendű felperest valóban kezelhetetlen öntörvényű gravidának nevezte, küllemét elhanyagoltnak ítélte, őt ápolatlan, rendetlen küllemű várandósnak titulálta. Ezzel azonban nem követett el jogszabálysértést, kötelezettsége volt ugyanis rögzíteni a gyermekek veszélyeztetettségére utaló tényeket, amelyek az ideiglenes elhelyezések időpontjában indokoltá is tették a gyámhatóság intézkedését. A

vallomásaikban a családgondozók, a védőnő és a gyermekorvos is higiéniai, étkezési problémákról, jogszabályi kötelezettségből eredő vizsgálatok kihagyásáról számoltak be, amelyek nem pusztán a felperesek mélyszegénységéből erednek. Ezért a védőnő kvázi hatósági fellépését sérelmező kereseti kérelem nem volt alapos.

Sem a védőnő, sem pedig a szintén az I. rendű alperes által foglalkoztatott családgondozó nem sértette meg a fokozatosság elvét. Épp ellenkezőleg: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek (Gyvt.) megfelelően jártak el, hiszen értesítették a gyámhatóságot a gyermekeket veszélyeztető helyzetről. Ezt követően az alapellátás nem miattuk maradt el, hanem azért, mert az I-IV. rendű felperesek nem működtek együtt a szakemberekkel. Ugyanezen okból lett eredménytelen az I. és a II. rendű felperesek gyermekei vonatkozásában indított védelembé vételi eljárás is. Mivel pedig a családok bizonytalan lakása, a gyermekek elhanyagolása, az anyák részéről megvalósuló méhmagzatot veszélyeztető magatartás nem szűnt meg, indokolt volt a perrel érintett gyermekek ideiglenes elhelyezése, hiszen a veszélyeztetettséget gyermekotthonban történő átmeneti elhelyezéssel vagy helyettes szülői hálózat útján sem lehetett elhárítani, ilyen ellátási formákat ugyanis az I. rendű alperes nem volt köteles fenntartani.

Kifejtette, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről szóló 259/2002. (XII.18.) Korm. rendelet (Gymr.) alapján 2012-től kezdődően az I. rendű alperesnek nem volt ellenőrzési kötelezettsége a gyermekjóléti alapellátások működése vonatkozásában, így e szolgáltatás esetleges szakmai hiányosságait nem lehet számon kérni rajta. A védőnőket és a családgondozókat csupán a munkaviszonyuk kapcsolta az I. rendű alpereshez, azok a hiányosságok pedig, amelyeket a III. rendű alperes által lefolytatott hatósági ellenőrzés feltárt, nem érintették a felperesek személyiségének lényegi vonásait. Ezért nem volt alapos az I. rendű alperessel szemben előterjesztett azon kereseti kérelem sem, amelyben a felperesek azt sérelmezték, hogy a gyermekjóléti szolgáltatás hiányosságai miatt sérült a családban éléshez fűződő joguk.

Alap nélkül hivatkoztak a felperesek arra is, hogy az I. rendű alperes megsértette az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogaikat. A gyermekek kiemelésére ugyanis nem a roma nemzetiséghez tartozásuk és nem is a mélyszegénységük miatt, hanem azért került sor, mert a gyermekeiket veszélyeztetették, így a védett tulajdonság és a hátrány között nincs okozati összefüggés. Nem valószínűsítették továbbá azt sem, hogy más, velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező csoporthoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesültek, így a közvetlen és a közvetett hátrányos megkülönböztetésre alapított keresetük nem volt alapos. Elmaradt azon állításuk valószínűsítése is, hogy a védőnő és a családgondozó megalázó és félelemteli légkörben tartotta őket, ezért az I. rendű alperes zaklatást sem valósított meg, így a vele szemben benyújtott összes kereseti kérelem alaptalannak bizonyult.

Megállapította, hogy a III. rendű alperes az I. rendű alperessel szemben indult hatósági eljárás során minden szükséges intézkedést megtett a feltárt hiányosságok mielőbbi megszüntetése érdekében, ezért jogszabálysértés nem történt, így személyiségi jogi sérelem sem következett be. Mivel a perrel érintett gyermekek ideiglenes elhelyezése

során nem sérült a fokozatosság elve, a III. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelem ezen része sem volt alapos. A III. rendű alperes mindig a társhatóságok javaslatainak megfelelően szabályozta a kiemelt gyermekek és a szülei közötti kapcsolattartást, így személyiségi jogi sérelem e körben sem következett be, különös figyelemmel arra, hogy a kapcsolattartás nem is személyhez fűződő jog.

Kifejtette, hogy a gyámhivatal minden esetben késedelem nélkül vizsgálta felül a perrel érintett gyermekek ideiglenes elhelyezését, hiszen ehhez belföldi jogsegélyt kellett kérnie, az ezek teljesítéséig eltelt idő pedig nem számít bele az ügyintézési határidőbe. Utalt rá, hogy **V. I.** és **B** jelenleg is nevelésben vannak, így az I. és a II. rendű felperesek családban éléshez fűződő jogát az ideiglenes elhelyezés késedelmes felülvizsgálata nem sérthette meg. Az V. rendű felperes esetében a Kúria is jogszerűnek találta az ideiglenes elhelyezést, az pedig, hogy a III. rendű alperes a nevelésbe vételt olyan határozattal rendelte el, amelyet a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság utóbb megsemmisített, kirívó mérlegelési hiba hiányában szintén nem volt személyiségi jogsértés. A III. rendű alperes nem sértette meg a részrehajlásmentes eljárás elvét sem, hiszen a felperesek az iratokba betekintheztek, a jogorvoslati jogukat gyakorolhatták, amelyről pontos tájékoztatást kaptak, ha pedig azt mégsem értették, nem voltak elzárva attól sem, hogy segítséget kérjenek.

A III. rendű alperes nem részesítette a felpereseket hátrányos megkülönböztetésben, a felperesek nem valószínűsítették ugyanis az őket ért hátrány és a védett tulajdonságaik közötti okozati összefüggést, továbbá azt sem, hogy őket egy velük összehasonlítható helyzetben lévő csoporthoz képest hátrány, kedvezőtlenebb bánásmód érte. Az pedig, hogy a gyámhivatal a határozatainak indokolásában átvette a védőnő és a családgondozó megállapításait, nem minősíthető zaklatásnak. Ezért a III. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset is teljesen alaptalan volt.

Megállapította, hogy a IV. rendű alperes nem gyámhatósági határozat nélkül választotta el a perrel érintett gyermekeket a szüleiktől. **V. I.** és az V. rendű felperes esetében ugyanis az édesanyjuk hazabocsátásának napján megszülettek az ideiglenes elhelyezést elrendelő határozatok. **V. B.** vonatkozásában pedig azért nem történt jogsértés, mert az I. rendű felperes e gyermek megszületését követő második napon önkényesen eltávozott a kórházból és a gyermekét magára hagyta, így az újszülöttet ezen okból mesterségesen kellett táplálni. Utalt rá, hogy a tanúként kihallgatott kórházi védőnők is azt vallották: a kórházi alkalmazottak gyámhatósági határozat nélkül egyetlen esetben sem választották szét az anyát az újszülöttjétől.

Nem volt alapos a felperesek azon érvelése sem, amely szerint a kórházi védőnő elmulasztotta a jelzési kötelezettségét. **B-M. D.** tanú ugyanis azt vallotta, hogy a várandósság ideje alatt jobban odafigyelnek azokra a gravidákra, akik esetében olyan jelzés érkezik, hogy nem vihetik haza a születendő gyermeküket. Az újszülött világra jöttét követően pedig minden esetben felveszik a kapcsolatot a jelzőrendszerrel annak tisztázása céljából, hogy van-e esetleg változás a körülményekben. Ezért személyiségi jogsértés ez esetben sem történt.

Megállapította, hogy nem felel meg a valóságnak az I. rendű felperes azon állítása,

amely szerint különösen kegyetlen bánásmódnak volt kitéve, hiszen nem láthatta egy alkalommal sem az újszülött **B-t**, akit azonnal elválasztottak tőle. Az ápolási lap rögzítette, és a IV. rendű alperes által bejelentett tanúk is úgy nyilatkoztak, hogy az újszülött és az I. rendű felperes között a gyermek megszületését követően megvalósult a bőr-bőr kontaktus. Ezután azonban az édesanya magára hagyta az újszülöttjét, ezért vált szükségessé a gyermek mesterséges táplálása. A II. rendű felperes szintén láthatta az újszülött gyermekét, az pedig, hogy a gyermekágyas kórterembe nem mehetett be, minden látogatóra vonatkozott, nemcsak rá. Nem igazolta az I. rendű felperes azt sem, hogy őt a szülés után megverték és megalázták, ezt ugyanis egyetlen tanú sem erősítette meg, így nem támasztotta alá **T. A.** sem, ő ugyanis az I. rendű felperes perrel érintett terhességei során végzett vizsgálatokon nem volt jelen. Így a felperesek nem valószínűsítették, hogy a perbeli gyermekek vonatkozásában őket hátrány érte, ezért a IV. rendű alperes nem sértette meg az egyenlő bánásmódhoz való jogukat sem.

Személyiségi jogsértés hiányában a felperesek keresetét teljes egészében elutasította, és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte őket az alperesek jogi képviselői munkadíjából és az általuk előlegezett tanúdíjból álló elsőfokú perköltségének megfizetésére.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerint történő megváltoztatását kérték.

Mindenekelőtt arra hivatkoztak, hogy a perben érvényesített alapjogaik kivétel nélkül személyiségi jogok. Érvelésük szerint a gyermekkorúság a gyermek személyiségének lényeges vonása, amely ugyan múlandó, de ugyanilyen változó lehet a vallási meggyőződés és a szexuális irányultság is, ez tehát nem zárja ki azt, hogy a gyermeki jogok egyben személyiségi jogok is lehessenek. A gyermekek jogai a személyiségük szabad kibontakozását szolgálják. E jogok az Alaptörvény XVI. cikkén, továbbá az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett New York-i Egyezményen alapulnak, a konkrét tartalmukat pedig a Ptk. és a Gyvt. rendelkezései határozzák meg. E szabályok alapján pedig egyértelmű, hogy a gyermeki jogok abszolút szerkezetűek, így mindenki köteles tiszteletben tartani a gyermekek családban éléshez fűződő jogát. Kifejtették, hogy ez a per nem családi jogi per, hiszen a felek között nem mellérendeltség, hanem alá-fölérendeltség van, így nem merül fel a jogrendszer „megkettőződésének veszélye,” ez sem indokolja tehát a gyermeki jogok kizárását a személyiségi jogok köréből. Utaltak arra is, hogy ha a gyermeki jogok nem minősülnének a személyhez fűződő jogoknak, akkor e jogok megsértése esetén nem lenne lehetőség a hatékony jogorvoslatra. Kifejtették, hogy erre tekintettel e jogokat a Pfv.IV.20.997/2017/4. számú ítéletében a Kúria is személyiségi jognak ismerte el.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem végezte el a szükségesség-arányosság tesztet, így figyelmen kívül hagyta, hogy ez a per nemcsak személyiségi jogi, hanem alapjogi per is. Utaltak arra, hogy a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés nem a jogellenesség, hanem a felróhatóság körében bír jelentőséggel, azaz ennek vizsgálata kizárólag a személyiségi jogsértés szubjektív következményei kapcsán szükséges. Az objektív jogkövetkezményeket tehát akkor is lehet alkalmazni, ha a jogalkalmazási hiba nem volt kirívóan súlyos. Ennek alátámasztásaként hivatkoztak a

BH2017.116. szám alatt közzétett eseti döntésre, valamint a Kúria és a Fővárosi Ítéltábla több határozatára.

Állították, hogy az I. rendű alperes megsértette a családban éléshez való jogukat. Felelősséggel tartozik ugyanis a védőnő eljárásáért, aki mind az I., mind pedig a III. rendű felperesek perrel érintett terhességei során ellenségesen lépett a várandósokkal szemben, számukra teljesíthetetlen feltételeket szabott, és megsértette az emberi méltóságukat, hiszen a jelzéseiben az édesanyák szegénységével, küllemével, ápolatlanságával foglalkozott, nem pedig a gyermekek ellátása és a terhesség kapcsán relevanciával bíró kérdésekkel. Ezek a jelzések nem igazolták a magzatok súlyos veszélyeztetettségét, így ezekre nem lehetett volna gyámhatósági határozatot alapítani. A védőnő már a terhességek megállapításakor jelezte a kórház felé, hogy a születendő gyermekeket nem lehet hazahozni, ez is igazolja, hogy nem a csecsemők hazagondozása érdekében tevékenykedett. Azok a kifogások, amiket az édesanyákkal szemben felhozott, kizárólag a mélyszegénységükből eredtek, márpedig alapelv, hogy vagyoni helyzete miatt senkit sem lehet megfosztani a gyermekétől, az ebből eredő veszélyeztetettséget gyermekvédelmi alapellátással kell elhárítani, ilyen szolgáltatást azonban a felperesek nem kaptak. A védőnő azon állítása, hogy az édesanyák nem működtek vele együtt, hamis, az pedig, hogy egyes terhesgondozási vizsgálatokat elmulasztottak, az ombudsman álláspontja szerint sem veszélyeztette a gyermekeiket.

Arra hivatkoztak, hogy az I. rendű alperes felelősséggel tartozik a családgondozó eljárásáért is, aki az I. rendű felperest I-nal való terhessége alatt egyszer, **B-val** való terhessége alatt kétszer, a III. rendű felperest pedig az V. rendű felperessel való terhessége alatt szintén kétszer látogatta meg, ezzel megsértette a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 14. §-ának (2) bekezdését és a szakmájának szabályait. Amennyiben ugyanis a magzatok valóban veszélyeztetettek voltak, legalább havi három személyes találkozó megszervezésére lett volna szükség és együttműködési megállapodást is kellett volna kötni az édesanyákkal, mindez azonban elmaradt. Ehelyett a családgondozó is ellenségesen állt a felperesekhez, és akadályozta a gyermekek hazagondozását, sőt: a kiemelését követően nem segített abban sem, hogy a szülők kapcsolatot tarthassanak a gyermekeikkel, a bekövetkezett pozitív változásokról pedig nem vett tudomást. Ezt igazolták **Sz. G.** és **dr. K. A.** tanúvallomásai, amelyeket az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyott. Nem vette figyelembe azt sem, hogy a III. rendű alperes által végzett hatósági ellenőrzés tanúsága szerint az I. rendű alperes által nyújtott családgondozói szolgáltatás éveken át elégtelen volt, ebből pedig az következik, hogy a felperesek maguk sem kaptak megfelelő alapellátást. Ezért szintén az I. rendű alperest terheli a felelősség.

Az I. rendű alperes védőnője és családgondozója megsértette az Gyvt.-ben foglalt fokozatosság elvét is. A veszélyeztetettséget ugyanis elsősorban gyermekvédelmi alapellátás keretében kellett volna megszüntetni. Ennek sikertelensége esetén védelemben vételt kellett volna alkalmazni, ha pedig a veszély ennek ellenére is fennmaradt volna, meg kellett volna kísérelni a veszélyeztetett családok átmeneti otthonokban történő közös elhelyezését. A kereset nem azt sérelmezte, hogy az I. rendű

alperes miért nem tart fenn ilyen intézményeket, hanem azt, hogy az ideiglenes elhelyezés előtt miért nem próbálták meg a felpereseket elhelyezni ilyen - mindenki számára nyitva álló - intézményekben. Ezt a folyamatot minden egyes perbeli gyermek esetében végig kellett volna járni, és őket csak akkor lehetett volna kiemelni a családból, ha a veszélyeztetettségük ennek ellenére is fennáll. Az, hogy a családok más gyermekei tekintetében évekkorábban egy-egy ilyen intézkedés nem járt eredménnyel, nem mentesítette a védőnőt és a családgondozót azon kötelezettségük alól, hogy a fokozatosság elvét valamennyi perrel érintett gyermek tekintetében tartsák be.

Kifejtették, hogy az I. rendű alperes a Gyvt. 104. §-a (1) bekezdésének c-j) pontjai alapján 2012. után is köteles volt az általa fenntartott gyermekjóléti szolgáltatás szakmai ellenőrzésére, így az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes jogi álláspontja nem megalapozott. A III. rendű alperes által csatolt okirati bizonyítékok pedig igazolták, hogy ez a szolgáltatás 2013. október 21. és 2016. augusztus 25. között nem felelt meg a jogszabályoknak. Mindezt megerősítette az Állami Számvevőszék jelentése, továbbá **C. E.** és **dr. K. A.** tanúvallomása is. Mindezen bizonyítékokból okszerűen következett, hogy a felperesek nem az együttműködésük hiánya folytán, hanem a szakemberhiány miatt nem kaptak megfelelő családgondozást a gyermekeik kiemelése után, ezért pedig fenntartóként az I. rendű alperes tartozik felelősséggel.

Arra hivatkoztak, hogy a III. rendű alperes azért sértette meg a családban éléshez fűződő jogukat, mert nem alkalmazott hatékony intézkedéseket annak érdekében, hogy az I. rendű alperes kiküszöbölje a 2013. október 21-én indult hatósági ellenőrzés során feltárt hiányosságokat. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: a Kr.) 40. §-ának (2) bekezdése alapján csak egyszer és legfeljebb 2 hónappal hosszabbíthatta volna meg a hiányosságok pótlására adott határidőt, ehelyett - gyermekvédelmi bíróság vagy a Kr.-ban foglalt egyéb hátrányos jogkövetkezmény alkalmazása nélkül - eltúrta, hogy az I. rendű alperes a jogszabályszerű működést csak több mint két év elteltével: 2016. augusztus 25-én állítsa helyre. Ezért az őket ért személyiségi jogsértésért a III. rendű alperes is felelősséggel tartozik. Ugyancsak megalapozza a III. rendű alperes felelősségét az, hogy az ideiglenes elhelyezés során - az I. rendű alperes jogsértéseit elfogadva - maga is elmulasztotta a fokozatosságot, valamint túl szigorúan szabályozta a kiemelt gyermekek és a szülők közötti kapcsolattartást, akadályozva ezzel a gyermekek mielőbbi hazagondozását.

Kifejtették, hogy a III. rendű alperes a kiemelt gyermekek ideiglenes elhelyezését késedelmesen vizsgálta felül, hiszen valamennyi esetben többszörösen túllépte a Gyvt. 73. §-ának (1) bekezdésében foglalt 35 napos eljárási határidőt. Mivel pedig a nyilatkozataikkal késedelmeskedő társhatóságokkal szemben nem alkalmazta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 26. §-ának (7) bekezdésében foglalt intézkedéseket, e késedelemért ő is felelősséggel tartozik, így - függetlenül attól, hogy a gyermekek utóbb hazagondozásra kerültek-e vagy nem - megsértette a családban éléshez való jogukat.

Arra hivatkoztak, hogy a IV. rendű alperes a perrel érintett gyermekeket a gyámhatóság

ideiglenes elhelyezésről szóló határozata előtt elválasztotta a szüleiktől, amelyet az egészségügyi dokumentáció, továbbá **L. M.** és **dr. K. A.** tanúvallomása igazoltak. E bizonyítékokat nem cáfolták meg a IV. rendű alperes által bejelentett tanúk, hiszen ők a konkrét esetekre nem emlékeztek, így csupán általánosságokat mondtak arról, hogy milyen szabályok szerint kell eljárniuk. A IV. rendű alperes azzal is megsértette a családban éléshez való jogukat, hogy a kórházi védőnő elmulasztotta a jelzési kötelezettségét, így nem vette fel a kapcsolatot a jelzőrendszer többi tagjával annak érdekében, hogy a magzatok veszélyeztetettségét megszüntesse. Sérült a felperesek emberi méltósága is, hiszen az egészségügyi dokumentáció szerint az I. rendű felperes - a bőr-bőr kontaktust követően - már nem szoptathatta **B-t**, nem arról volt tehát szó, hogy nem akarta volna szoptatni őt. A kórházból pedig azért távozott idő előtt, mert jogtalanul elválasztották a gyermekétől, csakúgy, mint a II. rendű felperest, aki a gyermeket csak üvegajtón keresztül láthatta. **T. A.** tanúvallomása alapján pedig a többi felperes is embertelen, megalázó bánásmódban részesült.

Fenntartották azt az érvelésüket, hogy az alperesek megsértették az egyenlő bánásmóddhoz való jogukat. Kifejtették, hogy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 19. §-ának (1) bekezdése, a 24/2015. és a 24/2018. számú munkaügyi elvi határozatok, továbbá az Egyenlő Bánásmód Hatóság mellett működő Tanácsadó Testület állásfoglalásai alapján nem terhelte őket annak valószínűsítése, hogy a nem vitásan fennálló védett tulajdonságaik és az általuk elszenvedett hátrányok között okozati összefüggés áll fenn. Épp ellenkezőleg: az okozati összefüggés hiányát az alpereseknek kellett igazolniuk. Utaltak arra is, hogy nem kellett valószínűsíteniük azt sem, hogy az alperesek milyen bánásmódban részesítették a velük összehasonlítható helyzetben lévő csoportot, nemleges bizonyításra ugyanis nem voltak kötelezhetőek. A bizonyítási kötelezettség tehát e körben is az alpereseket terhelte.

Ettől függetlenül érvelésük szerint kellő mértékben valószínűsítették azt, hogy az alperesek által okozott hátrányok és a védett tulajdonságaik között okozati összefüggés áll fenn. Az I. rendű alperes esetében ugyanis a védőnő és a családgondozó ellenséges hozzáállását az általuk írt jelzések, továbbá **dr. K. A.**, **T. A.**, **Sz. G.** és **H. I.** tanúvallomásai egyértelműen igazolták. A keresetlevélhez csatolt statisztikai kimutatás pedig alátámasztotta, hogy a perrel érintett időszakban a környékbeli településekhez képest kiugróan magas volt a **k-i** gyermekkiemelések száma, amely **H. I.** tanúvallomása szerint kizárólag a romákat érintette. **M-né S. M.** tanú és az I. rendű alperes jogi képviselője mindezt azzal magyarázták, hogy **K**ben magas a roma lakosság aránya, amelyet - a rendszerint burkolt módon, a felelőtlenségre és a megbízhatatlanságra utaló megjegyzésekben megnyilvánuló - diszkrimináció nyílt beismerésének kell tekinteni. A III. rendű alperes eljárása azért volt diszkriminatív, mert a határozatainak indokolásában kritika nélkül átvette a védőnő és a családgondozó diszkriminatív megjegyzéseit, továbbá a mélyszegénységre utaló indokokkal magyarázta a gyermekek kiemelését. A IV. rendű alperes esetében pedig ugyanazok a bizonyítékok valószínűsítették a hátrány és a védett tulajdonság közötti okozati kapcsolatot, amelyek a családban éléshez való jog és az emberi méltóság sérelmét igazolták.

Utaltak arra is, hogy ha ezek a magatartások nem minősíthetőek közvetlen hátrányos

megkülönböztetésnek, akkor azok közvetett diszkriminációt valósítottak meg. Ennek pedig nem feltétele, hogy a jogsértő célzatosan eljárva csupán a védett tulajdonsággal rendelkező csoportot részesítse hátrányban, ebben az esetben ugyanis ugyanezt a hátrányt mindenki elszenvedti, csak a védett tulajdonsággal rendelkező személyek nagyobb arányban, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő csoport.

Rámutattak, hogy az alperesek az alapjog-sértő eljárásukkal és mulasztásaikkal megfélemlítő és megalázó légkört alakítottak ki a felperesek körül, amelyet **Sz. G., H. I., dr. K. A., T. A.** vallomásai valószínűsítettek, így zaklatást követek el, amelyhez nem szükséges összehasonlítható helyzetben lévő csoport megjelölése és erre irányuló szándék valószínűsítése sem.

A jogsértés megállapítására irányuló keresetek mellett fenntartották az objektív és a szubjektív szankciók alkalmazására irányuló kérelmeiket is.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmeikben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés részben alapos.

I.

Az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor elsőként azt vizsgálta meg, hogy a felperesek által érvényesített jogok közül melyek személyiségi jogok. A felperesek keresete ugyanis a személyiségi jogsértés objektív és szubjektív jogkövetkezményeinek alkalmazására irányult, amely csak akkor lehetett alapos, ha a személyhez fűződő jogaik szenvedtek sérelmet.

A felperesek az emberi méltósághoz, a magán- és családi élethez, a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz, valamint a tisztességes eljáráshoz és az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogaik megsértésére hivatkoztak. Ahogy azt az ítéletábla a Pf.I.20.797/2018/6. számú ítéletében már kifejtette: e jogok mindegyike alkotmányos alapjog, azonban nem mindegyikük sorolható be a személyiségi jogok közé, az alapjogok és a személyiségi jogok köre ugyanis nem esik egybe. A felperesek ezzel ellentétes fellebbezési érvelését cáfolja a Ptk. 2:42. §-ához fűzött miniszteri indoklás, amely szó szerint ezt tartalmazza: „a törvény az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolata körül kialakult elméleti vita kapcsán azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával. Kétségtelen, hogy bizonyos alapjogok (például az élethez, a testi épséghez, az egészséghez fűződő jogok) megsértése a személyiségi jogok magánjogi védelme körében is szankcionálható, de ezeknél is eltérőek az érvényesítésüket szolgáló jogi eszközök. Ennek megfelelően a törvény el kívánja kerülni, hogy az alkotmányos szabadságok, a nemzetközi egyezményekben foglalt emberi jogok közül azokat is a magánjogi kódex tartalmazza, amelyeknek érvényesülését az államnak közjogi eszközökkel kell biztosítania, s amelyeknek védelmére a polgári jogi eszközök egyáltalán nem vagy csak kevésbé alkalmasak.”

A személyiségi jogok mind az Alkotmánybíróságnak az 1959. évi Ptk. hatálya alatt

kialakított jogértelmezése (64/1991. (XII. 17.), 57/1991. (XI. 8.), 27/1990. (IV.23.), 23/1990. (X. 31.), 8/1990. (IV. 23.) AB határozatok), mind pedig a Ptk. ennek megfelelő, kifejezett rendelkezései folytán az emberi méltóságból fakadnak (Ptk. 2:42. §-ának (2) bekezdése), céljuk annak biztosítása, hogy a személyiségét a törvény és mások jogainak korlátai között mindenki szabadon érvényesíthesse (Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése). Az alkotmányos alapjogok közül tehát csak azok minősülnek egyben személyiségi jognak is, amelyek a személyiség lényegi vonásainak szabad kibontakozását biztosítják. A személyhez fűződő jogok védelmét szolgáló speciális jogintézmények csak ilyen alapjogsértés esetén alkalmazhatók, vagy akkor, ha a személyiségi jognak nem minősülő alapjog megsértése - többlettényállás folytán - valamely személyhez fűződő jog (pl.: lelki egészség, testi épség, stb.) sérelmével is járt. Egyéb esetben alapjogsértésre hivatkozással nem lehet személyiségvédelmet kérni.

Ahogy azt az ítéletábra a Pf.I.20.797/2018/6. számú ítéletében már kifejtette: a felperesek által felsorolt alapjogok közül személyiségi jognak kizárólag az emberi méltósághoz fűződő jog (1959. évi Ptk. 76. §-a, Ptk. 2:42. §-ának (2) bekezdése), a magán- és családi élethez való jog (a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 15. §-ának (1) bekezdése, az Alaptörvény L. cikkének (1) bekezdése, 1959. évi Ptk. 80-82. §-ai, Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése), valamint az egyenlő bánásmódhoz való jog (1959. évi Ptk. 76. §-a, Ebktv. 1. §-a) minősült, a többi alapjog nem.

Az ítéletábra továbbra is fenntartja azt - a Pf.I.20.797/2018/6. számú ítéletében elfoglalt - álláspontját, hogy a gyermekeket megillető védelemhez és gondoskodáshoz fűződő alkotmányos alapjog személyiségi jogként nem értelmezhető, az ugyanis nem a személyiség valamely lényeges tulajdonságát, hanem speciálisan a gyermekeket védi és a gyermeki minőségből eredő többlettényezők kielégítését szolgálja. Mindezt a fellebbezés tükrében azzal egészíti ki, hogy e jogok a személyiségi jogoktól két okból is jelentősen különböznek. Egyrészt azért, mert az emberi méltóságból eredő személyiségi jogok - életkortól függetlenül - mindenkit megilletnek (a fellebbezésben írt példát felhasználva: mindenkinek van lelkiismereti és vallási meggyőződése, szexuális irányultsága, még akkor is, ha ezek tényleges tartalma idővel megváltozhat), a gyermeki jogok viszont életkorhoz kötöttek és kizárólag a gyermekeket illetik meg. Másrészt a személyiségi jogok azért is eltérnek a gyermekjogoktól, mert az előbbiek abszolút szerkezetűek, azaz mindenki köteles tiszteletben tartani őket, a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát viszont nem mindenkin lehet számon kérni, csak azokon a személyeken, akiket a jog az adott gyermek védelmére és gondozására kötelez (pl.: vér szerinti, örökbefogadó vagy nevelőszülő, óvodai, iskolai nevelő, stb.), így ezek nem tekinthetők abszolút szerkezetűnek.

Az a fellebbezési érvelés sem volt alapos, amely szerint a családban éléshez való jog abszolút szerkezetű gyermeki jognak minősül, az ugyanis nem gyermekjog, hanem személyiségi jog, amely az Alaptörvény L. cikkének (1) bekezdése alapján - életkortól függetlenül - mindenkit megillet. Ezért a családban éléshez fűződő jogra hivatkozással nem lehet azt állítani, hogy a gyermeki jogok személyiségi jogok.

Bár az ítéletábra egyetért a felperesek azon álláspontjával, hogy ez a per nem családi

jogi per, továbbra is utal arra a bírói gyakorlatra, amely nem ismeri el személyiségi jognak a családi jogi jogviszonyokból fakadó speciális alapjogokat, így pl.: a kapcsolattartás jogát (Kúria Pfv.IV.20.445/2015/4., BH2018.222.). Ezen eseti döntések alapján ugyanis egyértelmű, hogy nemcsak a családi jogi, hanem az egyéb jogviszonyokból eredő speciális jogosultságok, így a gyermekjogok sem tekinthetők személyiségi jognak, az ezekkel kapcsolatos jogviták rendezésére tehát a személyiségi jogi per nem alkalmas. Azt ugyanakkor a bírói gyakorlat már lehetővé teszi, hogy amennyiben e jogosultságok megsértése - többlétevényállás folytán - személyiségi jogsérelmet is előidézik, alkalmazni lehessen a személyiségi jogsértés jogkövetkezményeit. Ezt példázzák a felperesek fellebbezésében hivatkozott bírósági határozatok, amelyek kivétel nélkül ilyen többlétevérelemek (pl.: lelki egészség, testi épség megsértése) miatt nyújtottak személyiségvédelmet a jogaiban sértett fél részére. Ettől azonban a gyermekjogok még nem minősíthetők személyiségi jognak, azok megsértése esetén tehát a személyiségi jogsértés jogkövetkezményeit nem lehet alkalmazni.

Noha az elsőfokú ítéletet a felperesek fellebbezése e körben külön nem támadta, a gyermekjogokkal kapcsolatos fenti megállapítások a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjogra is vonatkoznak. Ez utóbbi jogosultság ugyanis szintén nem személyiségi jog, hiszen az nem a személyiség szabad kibontakozását, hanem azokat az eljárásjogi garanciákat biztosítja, amelyek az ügyek tisztességes és pártatlan módon történő elbírálásához, valamint észszerű időn belül történő befejezéséhez szükségesek (Kúria Pfv.IV.20.997/2017/4.). Ezzel összefüggésben személyiségi jogsértés - a gyermekjogokhoz hasonlóan - kizárólag többlétevényállás esetén állapítható meg, azaz akkor, ha ezen alapjog mellett a fél személyhez fűződő joga külön is sérelmet szenvedett.

Mivel tehát a felperesek által érvényesített jogok közül személyiségi jognak csak az emberi méltósághoz, a magán- és családi élethez, továbbá az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogok minősültek, a többi jog megsértésére alapított kereset nem foghatott helyt, ezek sérelme esetén ugyanis a személyiségi jogsértés következményeit nem lehetett alkalmazni. E tekintetben tehát a keresetet elutasító elsőfokú ítélet érdemben helytálló volt.

II.

Az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor is, amikor megvizsgálta, hogy az adott tényállás mellett egyáltalán melyik személyiségi jog sérelme merülhetett fel, ez alapján pedig alappal következtetett arra, hogy a felperesek magánélethez fűződő jog megsértésére hivatkozással előterjesztett keresete szintén alaptalan. Ahogy azt az ítélet tábla a már többször hivatkozott Pf.I.20.797/2018/6. számú ítéletében is kifejtette: a magánélethez fűződő jog mind az 1959. évi Ptk., mind pedig a Ptk. rendszerében a privátszférát, ezen belül pedig elsősorban a magánlakást, a képmást, a hangfelvételt, a személyes adatokat és a magánkommunikáció titkosságát védi (Győri Ítélet tábla Pf.I.20.228/2018/3.). Ezek megsértésére a keresetlevélben foglalt tényállítások nem terjedtek ki, így fel sem merülhetett a felperesek magánélethez való jogának megsértése.

Ami viszont érdemi vizsgálatot igényelt, az az, hogy bekövetkezett-e az emberi

méltóságához és az egyenlő bánásmódhoz fűződő jog sérelme, valamint a családi élethez, ezen belül is a családi együttéléshez fűződő jognak a megsértése, amelyet a bírói gyakorlat önálló személyiségi jognak ismert el, még hozzá nemcsak a gyermek és a vér szerinti szüleinek együttélése, hanem a gyermek és a nevelőszüleinek együttélése tekintetében is (Kúria Pfv.IV.21.440/2015/3., Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.702/2009/6., Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.595/2018/4.). Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az erre alapított kereseti kérelmek érdemi vizsgálata mellett döntött.

III.

A felperesek azt állították, hogy az alperesek több különálló tényállás alapján egyszerre sértették meg mind a családi együttéléshez és az emberi méltósághoz, mind pedig az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogukat. A keresetben foglalt elkövetési magatartásokat az ítéltábla öt csoportba sorolta és így vizsgálta meg, hogy a felperesek által állított személyiségi jogsértések bekövetkeztek-e vagy nem.

1.

Az első csoport azokat a jogszabálysértéseket ölelte fel, amelyeket a kereset szerint az I. és a III. rendű alperesek jogerős közigazgatási és bírósági határozatokkal eldöntött érdemi kérdésekben követtek el.

Ide tartozott a felperesek azon állítása, amely szerint **V. I.** és **B.** továbbá az V. rendű felperes családból történt kiemelése (ideiglenes elhelyezése) során a védőnő, a családgondozó, valamint az I. és a III. rendű alperesek elmulasztották a fokozatosságot, a családgondozó pedig nem nyújtott megfelelő alapellátást az I-II. rendű, valamint a III-IV. rendű felperesek részére, amelyet az I. és a III. rendű alperesek figyelmen kívül hagytak. Ebbe a körbe sorolta az ítéltábla a felperesek azon állítását is, amely szerint a III. rendű alperes a családgondozó mulasztásai miatt túl szigorúan szabályozta a kiemelt gyermekek és a szülei közötti kapcsolattartást.

E jogsérelmek közös jellemzője az volt, hogy mindegyik olyan érdemi kérdéseket érintett, amelyeket közigazgatási és bírósági határozatok már jogerősen eldöntöttek.

V. I. esetében az I. rendű alperes, **V. B.** esetében a III. rendű alperes jogerős határozata, az V. rendű felperes esetében pedig a III. rendű alperesnek a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, valamint a Kúria által is jogszerűnek minősített jogerős határozata rendelte el az ideiglenes nevelésbe vételt. Ezen eljárások tárgya annak eldöntése volt, hogy e gyermekek esetében fennáll-e a veszélyeztetettség, és ha igen, az a fokozatosság elvének megfelelően gyermekvédelmi alapellátás keretében elhárítható-e, vagy nem. Amennyiben ennek vizsgálata során az eljáró hatóságok és bíróságok úgy találták volna, hogy a fokozatosság elve sérült, hiszen a gyermeket fenyegető veszély más eszközökkel is elhárítható, a felperesek által hivatkozott módon kellett volna eljárniuk, azaz az ideiglenes elhelyezés helyett a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) 83. §-a alapján fel kellett volna hívniuk a gyermekjóléti szolgáltatót a gyermek alapellátás keretében történő ellátására. Az eljáró hatóságok és bíróságok azonban nem így döntöttek, hanem elrendelték, illetve jogszerűnek minősítették e gyermekek ideiglenes elhelyezését, amely szükségszerűen magában foglalja azt a

döntést is, hogy a fokozatosság elve nem sérült, a gyermekek veszélyeztetettsége családgondozási alapellátás keretében nem volt elhárítható.

Ezt a jogi álláspontot a felperesek kizárólag ezen határozatokkal szemben előterjesztett jogorvoslat útján vitathatták volna. Ahogy azt az ítéletábra már a Pf.I.20.797/2018/6. számú ítéletében is kifejtette: az egységes bírói gyakorlat szerint a személyiségi jogi per nem alkalmas más jogterületeket érintő jogviták eldöntésére, véleményezésére, továbbá az ott született határozatok felülbírálatára (pl.: BH2018.222.). Mindez azt jelenti, hogy egy személyiségi jogi perben nem lehet vitássá tenni olyan érdemi kérdéseket, amelyeket más jogterületen született határozatok már jogerősen eldöntettek. Ezt olyan formában sem lehet megtenni, ahogy azt a felperesek akarták. Hiába hangsúlyozták ugyanis, hogy a keresetük nem az ideiglenes elhelyezés keretében született határozatok felülvizsgálatára irányul, az általuk hivatkozott érdemi jogsértésekkel valójában az ideiglenes elhelyezést elrendelő határozatok jogszerűségét kérdőjelezték meg. E határozatokat azonban egy személyiségi jogi perben eljáró bíróság nem bírálhatta felül, sőt: nem is véleményezhette, így érdemben meg sem vizsgálhatta (volna), hogy a felperesek által a személyiségi jogsérelem alapjaként állított érdemi jogsértések bekövetkeztek-e, vagy nem. Az erre alapított keresetet tehát valójában azért kellett elutasítani, mert az ideiglenes elhelyezés körében született jogerős határozatok alapján a fokozatosság elve nem sérült, a gyermekek veszélyeztetettsége ugyanis családgondozási alapellátás keretében nem volt elhárítható, ezért a személyiségi jogsérelem alapjaként állított jogsértések nem következtek be, így személyiségi jogsértés sem történt, azaz nem sérült a felperesek családban éléshez és egyenlő bánásmódhoz fűződő joga.

Ugyanez az okfejtés igaz a felperesek azon állítására is, amely szerint a III. rendű alperes a családgondozó mulasztásai miatt túl szigorúan szabályozta a kiemelt gyermekek és a szüleik közötti kapcsolattartást. Azt a kérdést ugyanis, hogy a szülők milyen módon tarthatják a kapcsolatot a családból kiemelt gyermekeikkel, a III. rendű alperes határozatai jogerősen eldöntötték. A személyiségi jogi perben eljáró bíróság ezen határozatokat sem volt jogosult felülbírálni, sőt: még véleményezni sem, így még csak állást sem foglalhatott abban az érdemi kérdésben, hogy a kapcsolattartás módja „túl szigorú” volt-e vagy nem. Az erre alapított keresetet tehát szintén azért kellett elutasítani, mert a jogerős közigazgatási határozattal megállapított kapcsolattartás egy személyiségi jogi perben nem felülbíráható, ezért az nem sérthette sem a családban éléshez, sem pedig az egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogot.

2.

Az elkövetési magatartások második csoportjába a felperesek azon állításai tartoztak, amelyek szerint az I. és a III. rendű alperesek a védőnő, a családgondozó eljárásnak módja, továbbá az ideiglenes elhelyezések tárgyában született jogerős határozataik megfogalmazása folytán megsértették a felperesek emberi méltóságát és az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát.

Az a tény, hogy az ideiglenes elhelyezésekre jogerős határozatokkal került sor, nem zárta ki annak érdemi vizsgálatát, hogy e határozatok megfogalmazása, továbbá a védőnő és a családgondozó eljárásának módja sértő volt-e vagy nem, ezek ugyanis

nem kapcsolódtak azokhoz az érdemi kérdésekhez, amelyeket e határozatok jogerősen eldöntöttek. A bírói gyakorlat szerint egy egyébként jogszerűnek minősülő határozat vagy eljárás is sérthet személyiségi jogot akkor, ha az a megszabott jogi kereteken túlterjeszkedik és lekicsinylő, megalázó, vagy indokolatlanul sértő.

E feltételek azonban sem a védőnő és a családgondozó eljárása, sem pedig az I. és a III. rendű alperes határozatainak megfogalmazása kapcsán nem álltak fenn. Annak eldöntéséhez ugyanis, hogy egy várandós édesanya várhatóan alkalmas lesz-e a születendő gyermekének gondozására, a védőnőnek, a családgondozónak, továbbá az I. és a III. rendű alpereseknek is körültekintően és részletesen meg kellett vizsgálniuk a várandós édesanya életkörülményeit, ideértve pl.: a személyi higiéniaját, az életmódját, azt, hogy saját maga és gyermekei betegségeit időben kezelte-e, őket megfelelően táplálja-e, igyekszik-e a saját betegségének súlyosbodását elkerülni azzal, hogy a lehetőségeihez mérten az évszaknak megfelelően öltözködik. A védőnőnek és a családgondozónak a felperesek által sérelmezett írásbeli kijelentései - a közlések szövegekörnyezetét és teljes tartalmát figyelembe véve - nem lépték át ezt az igen széles eljárási keretet, így azok nem sértették meg a felperesek emberi méltóságát. Emiatt az I. és a III. rendű alperesek azon magatartása sem tekinthető személyiségi jogot sértőnek, hogy ezeket a megállapításokat a határozataik indokolásában is feltüntették. Azt pedig, hogy a védőnő és a családgondozó lekicsinylő, megalázó és indokolatlanul sértő szóbeli megjegyzéseket tett rájuk, a felperesek nem bizonyították, ezt ugyanis a fellebbezésben hivatkozott, általánosságokat tartalmazó tanúvallomások sem támasztották alá, így a kereset e körben sem volt alapos.

Mivel a felperesek az egyenlő bánásmódhoz fűződő joguk sérelme körében hátrányként - egyebek mellett - megjelölték a védőnő, a családgondozó, továbbá az I. és a III. rendű alperesek emberi méltóságát sértő fenti magatartását, alap nélkül hivatkoztak arra, hogy ezen alperesek akár közvetlen, akár közvetett hátrányos megkülönböztetéssel, akár zaklatás útján megsértették az egyenlő bánásmódhoz való jogukat, hiszen emberi méltóságát sértő alperesi magatartás hiányában nem valószínűsítették, hogy hátrány érte őket. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság jogszerűen utasította el a felperesek ezen kereseti kérelmeit is.

3.

Az ítélet tábla az elkövetési magatartások harmadik csoportjába azokat a jogsérelmeket sorolta, amelyeket a felperesek - állításaik szerint - az I. és a III. rendű alperesek eljárási kése delmei miatt szenvedtek el.

Ebben a körben az ítélet tábla újfent emlékeztet arra, hogy az eljárási garanciákat képező alapjogok, így a tisztességes eljáráshoz fűződő jog nem személyiségi jogok, ezért azok megsértése személyiségi jogvédelmet nem alapozhat meg, kivéve, ha - többlétfényállás folytán - a sértett fél személyiségi jogai is sérültek. Ennek tükrében a felperesek ezen kereseti kérelme részben alaposnak bizonyult.

A felperesek egyrészt azt kifogásolták, hogy az I. és a III. rendű alperesek késedelmesen hozták meg a perrel érintett gyermekek ideiglenes elhelyezéséről szóló határozataikat. Ez az érvelés azonban több okból sem foghatott helyt. Először is: az I.

és a III. rendű alpereseket nem terheli késelem. A 80. sorszámú beadvány mellékleteként csatolt, a felperesek által nem vitatott eljárási kimutatás szerint ugyanis **V. I.** és az V. rendű felperes esetében az ideiglenes elhelyezésről szóló határozatok az anyák kórházból történő hazabocsátásának napján megszülettek, **V B** esetében pedig a gyámhivatal a kórház jelzését követően haladéktalanul intézkedett a gyermekjóléti szolgáltató nyilatkozatának beszerzése iránt, majd amikor az 6 nap múlva megérkezett, rögvést döntött az ideiglenes elhelyezésről. Ez a 6 napos csúszás az ítéltábla álláspontja szerint nem indokolta azt, hogy a gyámhivatal megtegye a Ket. 26. §-ának (7) bekezdésében foglalt intézkedéseket. Másodszor: a felperesek keresete e körben akkor sem lett volna alapos, ha az I. és a III. rendű felperesek késelemesen jártak volna el, e késelem ugyanis nem okozhatott számukra személyiségi jogi sérelmet. Épp ellenkezőleg: minél később születik meg az ideiglenes elhelyezésről szóló határozat, a gyermekek annál később kerülnek kiemelésre a családjukból, így a családban éléshez való joguk a késelem folytán nem sérülhetett. Erre tekintettel a késelemből eredően hátrány sem érhetette őket, ezért az egyenlő bánásmódhoz való joguk sem szenvedett sérelmet.

Másrészt a felperesek hivatkoztak arra is, hogy a III. rendű alperes késelemesen döntött a perrel érintett gyermekek ideiglenes elhelyezésének felülvizsgálatáról, ez pedig sértette a személyhez fűződő jogaikat.

Ez az érvelés annyiban alapos volt, hogy a III. rendű alperest mindegyik gyermek nevelésbe vételének elrendelése kapcsán terheli késelem. E gyermekek nevelésbe vételét ugyanis a Gyvt. 73. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján az ideiglenes elhelyezés elrendelésétől számított 35 napon belül el kellett volna rendelnie, függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján került sor, és hogy a döntést megfellebbezték-e.

Mindez azt jelenti, hogy **V. I.** esetében - a 90. sorszámú beadványban foglalt, a felperesek által nem vitatott eljárási kimutatást figyelembe véve - ez a határidő az ideiglenes elhelyezés napján, azaz 2012. április 23. napján elindult. A gyámhivatal 2012. május 4-én születési anyakönyvi kivonatot és környezettanulmányt kért be, majd 2012. június 6. napján megkereste a gyermekjóléti szolgáltatót a szükséges nyilatkozatok megtétele érdekében, amely azonban e felhívásnak csak 2012. augusztus 28-án tett eleget. Ezt követően a gyámhivatal 2012. szeptember 11-én tűzött tárgyalást a szülők meghallgatása céljából, a nevelésbe vételről pedig 2012. szeptember 28. napján döntött.

V. B. esetében - a 85. sorszámú beadványban foglalt, a felperesek által nem vitatott eljárási kimutatást is figyelembe véve - a nevelésbe vételre előírt 35 napos határidő az ideiglenes elhelyezés napján, azaz 2014. augusztus 11. napján elindult (nem pedig a kimutatás szerint, azaz 2014. augusztus 22-én). A gyámhivatal 2014. augusztus 22. napján megkereste a gyermekjóléti szolgáltatót a szükséges nyilatkozatok megtétele érdekében, amely azonban e felhívásnak csak 2014. december 22. napján tett eleget. Ezt követően a gyámhivatal 2015. január 12. napján tűzött tárgyalást a szülők meghallgatása céljából, a nevelésbe vételről pedig 2015. február 4. napján döntött.

Végül az V. rendű felperes esetében - a 80. sorszámú beadványban foglalt, a felperesek által nem vitatott eljárási kimutatást is figyelembe véve - a nevelésbe vételre előírt 35 napos határidő az ideiglenes elhelyezés napján, azaz 2014. május 7. napján elindult. A gyámhivatal 2014. május 15. napján megkereste a gyermekjóléti szolgáltatót a szükséges nyilatkozatok megtétele érdekében, amely azonban e felhívásnak csak 2014. augusztus 13. napján tett eleget. Ezt követően a gyámhivatal csak 2014. december 18. napján tűzött tárgyalást a szülők meghallgatása céljából, a nevelésbe vételről pedig 2015. január 6. napján döntött.

Mindhárom esetben közös az, hogy a gyámhivatal a gyermekjóléti szolgáltató megkeresése után nem tett eleget a Ket. 26. §-a (7) bekezdésében foglalt kötelezettségének, holott elvárható lett volna tőle az, hogy - határidő tűzésével - tájékoztatást kérjen a válasszal késedelmeskedő megkeresett szervtől, majd ennek eredménytelen eltelte után a felügyeleti szervhez forduljon. A III. rendű alperes azon érvelése nyilvánvalóan nem foghatott helyt, hogy a rendszer túlterheltsége miatt a gyámhivatal „nem lett volna bentebb” egy ilyen megkeresés esetén. Mindez ugyanis csak akkor derült volna ki, ha megteszi a Ket. 26. §-ának (7) bekezdése szerinti intézkedéseket és nem fogadja el előre a társhatóság késedelmét (saját magát azzal védve, hogy a megkeresés teljesítéséig eltelt idő úgysem számít bele az ügyintézési határidőbe), hanem a jogszabályban foglalt kötelezettségeit teljesítve és az ügyfél érdekeit szem előtt tartva tenni is igyekszik a késedelem ellen. Ugyancsak közös elem mindhárom esetben az, hogy a társhatóság válaszában beérkezése után jelentős idő telt el a gyámhatóság tárgyalásának kitűzéséig, amely szintén nem magyarázható semmivel.

Ezek a késedelmek ugyanakkor **V. I.** és **B** esetében nem okoztak személyiségi jogsérelmet. Az ő nevelésbe vételükre ugyanis jogerős közigazgatási határozatok alapján került sor, amelyeket a személyiségi jogi perben eljáró bíróság nem bírálhatott felül, így ezeket jogszerűnek kellett tekinteni. Márpedig e jogerős határozatok folytán e gyermekek jelenleg is nevelésben vannak. Mindez azt jelenti, hogy a késedelem még közvetve sem érintette hátrányosan az I. és a II. rendű felperesek jogát e gyermekeikkel való együttélésre, hiszen e jogot - jogerős közigazgatási határozatok alapján - ettől függetlenül sem szerezték meg. Ezért e gyermekek nevelésbe vételének késedelme folytán nem sérült az I. és a II. rendű felperesek családi együttéléshez fűződő joga, személyiségi jogi sérelem hiányában pedig nem szenvedték el azt a hátrányt, amelyet az egyenlő bánásmódhoz való jog sérelmének egyik alapjaként megjelöltek. Így a keresetük e körben is alaptalan volt.

Más a helyzet azonban az V. rendű felperes esetében. Az az intézkedés nélküli, inaktív időszak ugyanis, amely a társhatóság számára nyitva álló, legfeljebb 15 napos határidő (Ket. 26. §-ának (5) bekezdése) utolsó napját követő első munkanaptól, azaz legkésőbb 2014. június 2. napjától a tárgyalás kitűzéséig, vagyis 2014. december 18-ig tartott, késleltette e gyermek hazagondozását. E késedelem hiányában hamarabb született volna meg az V. rendű felperes nevelésbe vételét elrendelő határozat, azzal szemben tehát a III-IV. rendű felperesek hamarabb gyakorolhatták volna a jogorvoslati jogukat, amelynek eredményeként e határozat - előbb a III. rendű alperes másodfokú határozata, majd a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete folytán - végül

megsemmisítésre került, továbbá hamarabb lett volna esedékes e gyermek nevelésbe vételének azon felülvizsgálata is, amelynek eredményeként az V. rendű felperes végül hazakerült. Ezért az ítélőtábla megállapította, hogy a III. rendű alperes az ideiglenes elhelyezés késedelmes felülvizsgálatával megsértette a III-V. rendű felperesek családban éléshez fűződő jogát.

E jogsértés ugyanakkor nem vezetett a III-V. rendű felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő jogának sérelméhez.

Kétségtelen tény, hogy a III-V. rendű felperesek - nem vitásan - a roma nemzetiséghez tartoznak, így már a jogsértés időpontjában is rendelkeztek az Ebktv. 8. §-ának e) pontjában írt védett tulajdonsággal. Nem lehet vita tárgya az sem, hogy őket az ideiglenes elhelyezés késedelmes felülvizsgálata folytán hátrány érte, sérült ugyanis a családban éléshez fűződő joguk. Ahhoz azonban, hogy közvetlen, vagy közvetett diszkrimináció valósuljon meg, nem elegendő a védett tulajdonság és a hátrány fennállása, arra is szükség van, hogy a kettő között okozati összefüggés legyen, vagyis a hátrány a védett tulajdonság miatt következzen be. Ez a feltétel a perrel érintett esetben nem állt fenn, hiszen az e körben született ombudsmani jelentés arra hívta fel a figyelmet, hogy a gyermekvédelmi rendszer túlterheltsége miatt az ügyintézési határidők az ügyek jelentős részében nehezen tarthatóak. Mivel a késelem a perrel érintett esetben is a rendszer túlterheltségéből adódott, az ebből eredő jogsérelem szükségszerűen ugyanolyan mértékben sújtotta a **k-i** romákat, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező, azaz nem roma **k-i** lakosokat. Mindez azt jelenti, hogy a védett tulajdonság és a hátrány között nincs okozati összefüggés, így a III. rendű alperes nem sértette meg a III-V. rendű felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát sem közvetlen, sem pedig közvetett hátrányos megkülönböztetés útján (Ebktv. 8-9. §-ai).

A III. rendű alperes nem követett el a III-V. rendű felperesek sérelmére zaklatást sem, hiszen az eljárási késelemből adódó személyiségi jogsérelemnek nem volt olyan célja vagy hatása, amely megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezetet alakított volna ki a III-V. rendű felperesek körül.

4.

Az elkövetési magatartások negyedik csoportjába azok a jogsérelmek kerültek, amelyek abból eredtek, hogy a felperesek állítása szerint az I. rendű alperes 2013. október 21. napjától 2016. augusztus 25. napjáig elégtelen családgondozói szolgáltatást nyújtott nekik, a III. rendű alperes pedig nem tett meg minden elvárható intézkedést e hiányosságok elhárítása érdekében.

Ebben a körben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítésre szorult, az ugyanis nem tartalmazta, hogy a felperesek által hivatkozott hatósági ellenőrzés pontosan mikor és milyen hiányosságokat tárt fel, az I. rendű alperes pontosan mikor és milyen intézkedéseket tett ezen hiányosságok elhárítására, ezeket az intézkedéseket a III. rendű alperes pontosan mikor és milyen módon kényszerítette ki, végül ennek eredményeként melyik hiányosság mikor szűnt meg. Mindezt az elsőfokú eljárás során beszerzett bizonyítékok alapján sem lehetett megállapítani, hiszen a III. rendű alperes a

62. sorszámú beadványának mellékleteként ugyan csatolt okiratokat az általa 2013. október 21-én indított, majd véglegesen 2016. december 23-án lezárt ellenőrzési eljárásokból, a teljes iratanyag azonban nem állt rendelkezésre. Ezért a másodfokú eljárásban további bizonyítást kellett felvenni, amelynek során az I. rendű alperes kötelezettsége volt annak igazolása, hogy a feltárt hiányosságok elhárítása érdekében milyen intézkedéseket tett, azt pedig a III. rendű alperesnek kellett bizonyítania, hogy e hiányosságok pótlásának kikényszerítése érdekében minden elvárható intézkedést meghozott az I. rendű alperessel szemben (1952. évi Pp. 164. §-ának (1) bekezdése).

Emellett a másodfokú eljárásban kellett tisztázni azt is, hogy az I. és a III. rendű alperesek megalapozottan állították-e: a felperesek a hatósági ellenőrzés során feltárt hiányosságok ellenére megfelelő családgondozásban részesültek. E körben szintén a hatósági ellenőrzés alá vont I. rendű, és a hatósági ellenőrzést foganatosító III. rendű alpereseket terhelte a bizonyítás (1952. évi Pp. 164. §-ának (1) bekezdése). Mivel a perben vita tárgyát képezte, az I. és a III. rendű alpereseknek ebben a körben külön igazolniuk kellett, hogy a gyermekvédelmi nyilvántartás adatai szerint a felperesekkel pontosan hány dokumentált családgondozói személyes találkozás, esetkonferencia került megszervezésre. Külön bizonyítás volt szükséges abban a tekintetben is, hogy a felperesek perrel érintett gyermekeinek kiemelése után készültek-e, és ha igen, pontosan mikor készültek el azok a gondozási tervek, amelyek célja kifejezetten annak - szülők bevonásával történő - rögzítése volt, hogy pontosan kinek milyen feladatai vannak a gyermekek mielőbbi hazagondozása érdekében.

Az ítélet az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján tájékoztatta az I. és a III. rendű alpereseket a bizonyítási kötelezettségükről, a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről, továbbá - az 1952. évi Pp. 141. §-ának (6) bekezdésére történt figyelmeztetés mellett - felhívta őket a bizonyítékaik és indítványaik előterjesztésére, a III. rendű alperest pedig az ellenőrzési eljárás teljes iratanyagának becsatolására. E felhívásra az I. rendű alperes Pf. 13., a III. rendű alperes pedig Pf. 17. sorszám alatt további okirati bizonyítékokat csatolt be, amelyekre vonatkozóan a felperesek a Pf. 14. és a Pf. 18. sorszámú beadványaikban részletes észrevételeket tettek. E bizonyítékok alapján az ítélet az alábbiak szerint egészítette ki a tényállást.

A III. rendű alperes 2013. október 21. napján eljárást indított az I. rendű alperes által fenntartott gyermekjóléti szolgáltatás szakmai ellenőrzése érdekében. Ennek során - helyszíni ellenőrzés keretében - rögzítette, hogy az I. rendű alperes félállásban, csupán heti 20 órában foglalkoztatja **B. S.** családgondozót, aki pedagógus végzettségű, családgondozói képesítéssel viszont nem rendelkezik. Ez a lakosság számára és az ellátottak számára is figyelemmel nem felelt meg az NM rendelet 3. §-ának (1) bekezdésének és az 1. számú mellékletének, amely alapján egy fő szakképzett, teljes állású családgondozó alkalmazása lett volna szükséges. Feltárta, hogy az I. rendű alperes a családgondozó számára nem biztosít munkaruhát, személyes biztonságot szolgáló eszközt, és közlekedési eszközt, továbbá hiányzik az alapító okirat, a szervezeti és működési szabályzat és a házirend.

A III. rendű alperes 2014. január 15-én 90 napos határidő mellett felhívta az I. rendű alperest a hiányosságok megszüntetésére, amely 2013-ban, majd 2014-ben is írt ki

pályázatot a teljes munkaidőben foglalkoztatott családgondozói álláshely betöltésére, e pályázatok azonban - megfelelő szakképzettségű pályázó hiányában - nem vezetettek eredményre, így a feltárt mulasztás nem szűnt meg. Épp ellenkezőleg: 2014. augusztus 15. napján megszűnt az addig félállásban foglalkoztatott **B. S.** családgondozó közalkalmazotti jogviszonya is, újabb családgondozót pedig - 2014. október 1. napjától kezdődően - szintén csak mellékállásban, megbízási jogviszony alapján tudott alkalmazásba venni, teljes munkaidőben foglalkoztatható, szakképzett pályázó ugyanis továbbra sem jelentkezett.

A III. rendű alperes 2014. október 1. napján újabb hatósági ellenőrzés indított az I. rendű alperes által fenntartott gyermekjóléti szolgáltatás szakmai ellenőrzése érdekében, amelyre tekintettel - a feltehetően elírás folytán - 2014. február 19-ére dátumozott számú végzésével a korábban indult hatósági ellenőrzést megszüntette. Ezen eljárás során 2014. október 1. napján szakértőként rendelte ki a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságot, amelynek szakreferense 2015. január 20-án helyszíni ellenőrzést tartott az I. rendű alperesnél, a szakvéleményét pedig 2015. február 2-án elkészítette. Ebben megállapította, hogy:

- az I. rendű alperes működési engedélye és szakmai programja nem felel meg a hatályos jogszabályoknak, azt módosítani kell;
- 2014. augusztus 15-től kezdődően csak részmunkaidős családgondozó működik **K**ben, holott az NM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése és az 1. számú melléklete alapján - a gondozásra rászoruló családok számának tükrében - napi 8 órában kellene egy főállású családgondozót alkalmazni, akinek gondoskodni kell a továbbképzéséről, a szakszerű helyettesítéséről, valamint a munkarendjének szabályozásáról;
- noha a családgondozó rendszeres kapcsolatban van a védőnővel, az iskolával, az óvodával, és a jegyzővel, nincsenek esetkonferenciák, és - legalább évi hat alkalommal - szakmaközi megbeszélések (NM rendelet 15. §-ának (3) bekezdése); végül
- hiányosak a gyermekvédelmi nyilvántartás adatlapjai, így - egyebek mellett - hiányzik a nevelésbe vett gyermekek gondozási terve, amelynek feladata az, hogy a szülők bevonásával világosan meghatározza: a nevelésbe vett gyermekek milyen feltételek teljesítése esetén kerülhetnek haza.

E szakvélemény alapján a III. rendű alperes a 2015. február 19-én kelt ... számú végzésével felhívta az I. rendű alperest a szakértő által feltárt hiányosságok 20 napon belül történő pótlására, az ugyanezen a napon meghozott számú végzésében pedig arra, hogy 60 napon belül csatolja - egyebek mellett - a gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekekről vezetett nyilvántartást.

Az I. rendű alperesnek - a megbízási jogviszony alapján foglalkoztatott részmunkaidős családgondozó mellett - 2015. április 1. napjától kezdődően sikerült egy főállású, teljes munkaidejű családgondozót is alkalmaznia. E tényről 2015. március 27-én tájékoztatta a III. rendű alperest, egyben kérte a hiánypótlási határidők meghosszabbítását. E kérelmet a III. rendű alperes a számú végzés tekintetében elutasította, az ugyanis az abban foglalt határidő lejártá után érkezett. Ezt megelőzően: a 2015. április 9-én kelt számú végzésében ugyanakkor arról tájékoztatta az I. rendű alperest, hogy habár a lejárt határidő meghosszabbítására nincs jogszabályi lehetőség, az általa írtak alapján mégis reményt lát arra, hogy a hiányosságokat jogkövetkezmény alkalmazása nélkül pótolni

lehesen, ezért folyamatos tájékoztatást kért az I. rendű alperestől.

Az I. rendű alperes 2015. április 24-én, 27-én és 28-án - a hiánypótlási kötelezettségének teljesítése céljából - további iratokat csatolt a III. rendű alperes részére, amely 2015. május 11-én utóellenőrzés indított az I. rendű alperes által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatásra vonatkozóan, ennek keretében pedig 2015. május 15-én helyszíni szemlét foganatosított. Ezt követően: 2016. augusztus 11-én újra felhívta az I. rendű alperest a családgondozók munkaidejének szabályozására, évi egy alkalommal települési tanácskozás, havi két alkalommal pedig családgondozói szakmai megbeszélés megszervezésére, továbbá a munkavédelmi szabályzat elkészítésére. E hiányosságokat az I. rendű alperes 2016. augusztus 22-én pótolta, ezért a III. rendű alperes a hatósági ellenőrzést 2016. december 23-án megszüntette.

Az így kiegészített és pontosított tényállás alapján azt lehetett megállapítani, hogy a feltárt hiányosságok egy része - az elsőfokú bíróság ítéletével egyezően - valóban nem érintette a felperesek személyiségi jogait. Annak ugyanis tényleg nem volt közvetlen hatása a felperesek családban éléshez fűződő jogára, hogy a családgondozónak volt-e megfelelő munkaruhája, munkaköri leírása, személyes biztonságot nyújtó eszköze, közlekedési eszköze, kellő számban szervezett-e esetkonferenciákat és szakmaközi megbeszéléseket, továbbá az I. rendű alperes által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás működési engedélye és szakmai programja jogszabályszerű volt-e. Ezért ebben a körben az elsőfokú bíróság helyesen utasította el a keresetet.

Más a helyzet azonban a jogszabályban előírt családgondozói létszám biztosításával, és a nevelésbe vett gyermekek családgondozási tervének elkészítésével kapcsolatos mulasztásokkal. Ezek ugyanis közvetlenül érintették a felperesek által kapott családgondozás minőségét, így - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - megsérthették a felperesek családban éléshez való jogát. A személyiségi jogsértés megállapítását a perrel érintett gyermekek ideiglenes elhelyezése, továbbá **V. I.** és **B** nevelésbe vétele és annak fenntartása tárgyában született jogerős hatósági és bírósági határozatok sem zárták ki. Ezek ugyanis - a korábban kifejtettekkel egyezően - csak abban foglaltak állást, hogy a gyermekek veszélyeztetettsége az ideiglenes elhelyezésük, majd - **V. I.** és **B** esetében - a nevelésbe vételük elrendelésének és fenntartásának időpontjában fennállt, és más eszközzel, így családgondozással nem volt elhárítható. Annak vizsgálatát azonban nem zárták ki, hogy a veszélyeztetettség kialakulásában és fennmaradásában közrehatottak-e azok a hiányosságok, amelyek közvetlenül érintették a felperesek részére nyújtott családgondozás minőségét. Ezért az ítéletábra érdemben vizsgálta azt, hogy a jogszabályban előírt családgondozói létszám biztosításával, és a nevelésbe vett gyermekek családgondozási tervének elkészítésével kapcsolatos mulasztások megsértették-e a felperesek családban éléshez való jogát.

A gyermekjóléti szolgáltatások létszám irányszámait és létszámminimum normáit az NM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése és 1. számú melléklete tartalmazta. A III. rendű alperes által kirendelt szakértő azt állapította meg, hogy az I. rendű alperes megsértette e jogszabályi rendelkezéseket, hiszen a lakosságszám és az ellátott családok száma alapján 1 fő családgondozót teljes munkaidőben kellett volna foglalkoztatnia. A felperesek a kereseti kérelmükben a gyermekjóléti szolgáltatás hiányosságai által

okozott jogsértés megállapítását 2013. október 21. napjától kezdődően kérték. Márpedig a Pf. 17. sorszám alatt csatolt iratanyag alapján nem vitatható, hogy 2013. október 21. napjától 2015. március 31. napjáig az I. rendű alperesnek nem volt teljes munkaidőben foglalkoztatott családgondozója, **B. S.** ugyanis 2014. augusztus 15-ig, **C. E.** pedig - megbízási jogviszony alapján - 2014. október 1-től csupán részmunkaidőben dolgozott, amely nyilvánvalóan nem volt elég a jogszabályi követelmények kielégítésére.

A létszámminimum biztosításával kapcsolatos jogszabálysértés - függetlenül attól, hogy az az I. rendű alperesnek felróható volt-e vagy nem - sértette a felperesek családban éléshez való jogát. Ebben az időszakban ugyanis valamennyi felperes rászorult az I. rendű alperes által nyújtott családgondozásra: az I. és a II. rendű felperesek **V. I.**, majd **V. B.** kiemelése, a III. és a IV. rendű felperesek pedig az V. rendű felperes kiemelése miatt. E szolgáltatás célja pedig az volt, hogy támogassa a szülők azon erőfeszítéseit, amelyek a gyermekek veszélyeztetettségének, majd a kiemelésükre okot adó körülményeknek a megszüntetésére, és arra irányultak, hogy alkalmassá váljanak a gyermekek gondozására, majd hazagondozására. Abból a tényből azonban, hogy a családgondozói létszám nem érte el a jogszabályi minimumot, az következett, hogy az I. rendű alperes a rászorulóknak számára létszámarányosan kevesebb családgondozást tudott nyújtani, mint amelyre az NM rendelet betartása esetén alkalmas lett volna. Azt, hogy az I-II. és a III-IV. rendű felperesek mindezek ellenére megfelelő családgondozást kaptak, az I. rendű alperes nem igazolta. Ezzel nemcsak a szülők: az I-II. és a III-IV. rendű felperesek családban éléshez való jogát sértette meg, hanem az V. rendű felperesét is, akit szintén hátrányosan érintett az, hogy a családban maradását, majd a hazakerülését elősegíteni hivatott családgondozás létszámarányosan elmaradt a jogszabályi követelményektől. Mindezekre tekintettel az ítéletábra megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy 2013. október 21. és 2015. március 31. napjai között nem a jogszabályban előírt óraszámban alkalmazott családgondozót (Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja).

Ugyanez a jogsérelem ugyanakkor 2015. április 1. napjától kezdődően már nem állt fenn. A felperesek a kereset alapját képező tényállításaikban maguk is arra hivatkoztak, hogy az I. rendű alperesnek 1 fő teljes munkaidejű családgondozót kellett volna alkalmaznia, amelyet a III. rendű alperes által felkért szakértő is alátámasztott. Márpedig az I. rendű alperes 2015. április 1. napjától 1 fő teljes munkaidejű és 1 fő megbízási jogviszony alapján részmunkaidőben eljáró családgondozóval rendelkezett, amely a szakvélemény tükrében kielégítette az NM rendeletben foglalt létszámkövetelményeket. Erre tekintettel a III. rendű alperes a 2015. május 15-én lefolytatott helyszíni ellenőrzés során tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperesnek további családgondozót kellene alkalmaznia, amelyet az is megerősít, hogy ezt követően ő maga sem tett további intézkedést annak érdekében, hogy az I. rendű alperes egy másik főállású családgondozót is foglalkoztasson. Épp ellenkezőleg: a Pf. 17. sorszám alatt csatolt, 2016. augusztus 22-én kelt jelentésében kifejezetten úgy foglalt állást, hogy az I. rendű alperes immáron megfelelő létszámú és óraszámú családgondozót alkalmaz. Ezért a felperesek keresete a 2015. április 1. napjától követő időszak tekintetében nem volt alapos.

Az NM rendelet 2/A. §-ának (1) bekezdése értelmében a gyermekjóléti alapellátás és a

gyermekvédelmi szakellátás során a gyermekek élethelyzetének feltárására, sorsának megtervezésére és végigkísérésére a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ar.) alapján létrejövő „Gyermekeink védelmében” elnevezésű adatlaprendszer (a továbbiakban: gyermekvédelmi nyilvántartás) szolgál. Az Ar. 2. számú mellékletében foglalt IX. számú adatlap (a továbbiakban: GYSZ-7 adatlap) funkciója a családgondozás és a kapcsolattartás segítésének tervezése a gyermek visszafogadása érdekében. A GYSZ-7 adatlapot az Ar. 2. számú mellékletének 2015. december 31-ig hatályos rendelkezése szerint - a nevelésbe vételi határozatot követő 30 napon belül - a gyermekjóléti szolgálat volt köteles kitölteni, azaz a perrel érintett gyermekek esetében mindez az I. rendű alperes kötelezettsége volt. Ennek ellenére a III. rendű alperes által kirendelt szakértő a 2015. február 2-án kelt szakvéleményében azt állapította meg, hogy az I. rendű alperes nem készített ilyen gondozási-nevelési tervet, ezért javasolta ennek - szülők közreműködésével történő - haladéktalan elkészítését azért, hogy az világosan meghatározza azokat a feltételeket, amelyek teljesülésekor a gyermek ismét hazakerülhet.

Az I. rendű alperes az ítélet tábla felhívására Pf. 13. sorszám alatt csatolta az V. rendű alperes vonatkozásában 2015. augusztus 3-án elkészített GYSZ-7 adatlapot, amely tartalmazta e gyermek hazakerüléséhez szükséges feltételeket. Ezzel igazolta, hogy a III-V. rendű felperesek tekintetében nem sértette meg az NM rendelet 2/A. §-ának (1) bekezdését és az Ar. 2. számú mellékletét, tehát a III-V. rendű felperesek családban éléshez való joga sem sérült.

Az I-II. rendű felperesek esetében azonban az I. rendű alperes a szakvéleménnyel szemben nem bizonyította, hogy **V. I.** és **B** átmeneti nevelésbe vételkor mégis elkészítette a GYSZ-7 adatlapokat, hiszen ezeket bírói felhívás ellenére sem csatolta be. Ebben a körben a ... Humánszolgáltató Központ megkeresését kérte, amely azonban a következők miatt nem pótolhatta a bizonyítási érdekében álló felhívás teljesítését. Az 1952. évi Pp. 192. §-a (1) bekezdésének ugyanis abból a rendelkezéséből, amely szerint bíróságnál, más hatóságnál, közjegyzőnél vagy valamely szervezetnél lévő irat beszerzése iránt a fél kérelmére a bíróság intézkedik, *ha az irat kiadását a fél közvetlenül nem kérheti* - összevetve az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdésével, amely értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása eltérő törvényi rendelkezés hiányában a feleket terheli; a 164. §-ával, amely szerint a vitás tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el; valamint a 190. §-ának (1) bekezdésével, amely alapján ha a fél tényállításait okirattal kívánja bizonyítani, az okiratot a tárgyaláson megtekintés végett be kell mutatnia - a polgári perrendtartás tárgyalási alapelve értelmében az következik, hogy a bíróság nem pótolhatja a bizonyító fél érdekében álló, általa elmulasztott cselekményét, ha a fél az okirat csatolására irányuló felhívásnak maga is közvetlenül vagy a megjelölt hatósághoz intézett kérelmével eleget tudott volna tenni. Az adatlapot pedig - az V. rendű felpereshez hasonlóan - **V. I.** és **B** esetében is az I. rendű alperesnek kellett volna kitöltenie, amennyiben tehát e jogszabályi kötelezettségének az átmeneti nevelésbe vételkor eleget tett volna, azt - az V. rendű felperes adatlapjához hasonlóan - ő maga is be tudta

volna csatolni, de annak sem lett volna akadálya, hogy ilyen célból az iratot maga kérje a Humánszolgáltató Központtól. Ezért a hatóság megkeresésére irányuló indítványt az ítélet tábla elutasította.

Azzal, hogy az I. rendű alperes **V. I.** és **B** átmeneti nevelésbe vételekor nem készítette el a jogszabályban előírt családgondozási és nevelési tervet, megsértette az I. és a II. rendű felperesek családban éléshez való jogát. A gyermekeik kiemelése után ugyanis a családban éléshez való jogot - a kapcsolattartás mellett - a gyermekek mielőbbi hazagondozását elősegíteni hivatott családgondozás testesíti meg, amelynek első lépése annak világos és egyértelmű rögzítése, hogy mik azok a feltételek, amelyeket a szülőknek a gyermekek visszakérülése érdekében teljesíteniük kell. Amennyiben tehát ez a garanciális jelentőséggel bíró mozzanat elmarad, az mindenképpen a családban éléshez való jog sérelmével jár. E jogsértésért pedig - fenntartóként - az I. rendű alperest terheli a felelősség, hiszen a Gyvt. 104. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján az ő kötelezettsége volt a szakmai munka ellenőrzése, amelyet a vele szemben folyamatban volt hatósági ellenőrzés során maga sem kérdőjelezett meg, így azt alappal jelen perben sem vitathatta. Ezért az ítélet tábla - **V. I.** esetében az 1959. évi Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja, **V. B.** esetében pedig a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette az I. és a II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy a **V. I.** és **B** nevű gyermekeik átmeneti nevelésbe vételekor nem készítette el családgondozási és nevelési tervet.

A felperesek azt állították, hogy a III. rendű alperes azzal követett el személyiségi jogsértést, hogy az általa lefolytatott hatósági ellenőrzés során nem tett meg minden elvárható intézkedést az I. rendű alperes által nyújtott családgondozás hiányosságainak megszüntetése érdekében. Ez az érvelés részben alapos volt.

Azok a hiányosságok, amelyek - a már kifejtett okok miatt - nem eredményeztek személyiségi jogsértést az I. rendű alperes esetében, ugyanezen okok miatt nem alapozhatták meg a III. rendű alperes felelősségét sem. Azt tehát, hogy a III. rendű alperes megsértette-e a felperesek személyhez fűződő jogait, kizárólag azon hiányosságok tekintetében kellett megvizsgálni, amelyekkel az I. rendű alperes személyiségi jog sérelmet okozott.

Az ítélet tábla által megállapított egyik személyiségi jogsértés abból eredt, hogy az I. rendű alperes 2013. október 21. és 2015. március 31. napjai között nem a jogszabályban előírt óraszámban alkalmazott családgondozót. E hiányosság pótlására a III. rendű alperes először 2014. január 15-én, majd a 2015. február 2-án kelt szakvélemény kézhezvételét követően: 2015. február 19-én ismét felhívta az I. rendű alperest, amely 2015. március 27-én igazolta, hogy e hiányosságot sikerült pótolnia. Kétségtelen tény, hogy az első felhívástól annak teljesítéséig több mint egy év eltelt, ezen időszak alatt azonban az I. rendű alperes a Pf. 13. sorszámú okirati bizonyítékok tanúsága szerint többször is írt ki pályázatot a családgondozói álláshely betöltésére, amelyeket közzé is tett, azaz igyekezett megtenni minden elvárható intézkedést e hiányosság pótlása érdekében. Ennek tükrében nem jelent kirívó mérlegelési hibát az, hogy a III. rendű alperes nem sújtotta bírsággal az I. rendű alperest, hanem újabb hiánypótlási felhívást adott ki neki, hiszen nem volt felróható az I. rendű alperesnek az a

tény, hogy megfelelő pályázó hiányában 2013. október 21-től 2015. március 31-ig nem sikerült teljes munkaidejű családgondozót alkalmaznia. Ezt a célt a Kr-ben foglalt egyéb jogkövetkezmények alkalmazása sem segítette volna elő, így a III. rendű alperes nem sértette meg a felperesek személyiségi jogait akkor, amikor e jogkövetkezmények mellőzése mellett döntött.

Az ítéletábra által megállapított másik személyiségi jogsértés alapja az volt, hogy az I. rendű alperes **V. I.** és **B** átmeneti nevelésbe vételekor nem készített családgondozási és nevelési tervet. Habár mindezt a III. rendű alperes a 2015. február 2-án kelt szakvélemény alapján észlelte, ezt követően a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint nem tett érdemi intézkedést e hiányosság pótlása érdekében. Noha 2015. február 19-én felhívta az I. rendű alperest a teljes gyermekvédelmi nyilvántartás bemutatására, annak azonban nincs nyoma az iratok között, hogy e felhívásnak az I. rendű alperes bármikor is eleget tett volna. Tény az is, hogy a III. rendű alperes 2015. május 11-én felhívást adott ki arra vonatkozóan, hogy az I. rendű alperes a 2015. május 15-én megtartott helyszíni szemle során biztosítson lehetőséget a gyermekvédelmi nyilvántartás tartalmának ellenőrzésére, e helyszíni ellenőrzés Pf. 17. sorszám alatt csatolt jegyzőkönyve szerint azonban ennek során mégsem vizsgálta meg a gyermekvédelmi nyilvántartás tartalmát. Mivel pedig ezt követően a rendelkezésre álló okiratok szerint nem tett további lépéseket a hiányzó családgondozási tervek pótlására, nem igazolta, hogy e hiányosság megszűnt-e, és ha igen mikor, továbbá nem bizonyította azt sem, hogy e hiányosság megszüntetése érdekében minden elvárható intézkedést meghozott. Erre tekintettel az ítéletábra a bizonyítatlanság következményeit a bizonyításra köteles III. rendű alperes terhén értékelte (1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése). Ezért - **V. I.** esetében az 1959. évi Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja, **V. B.** esetében pedig a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - megállapította, hogy a III. rendű alperes megsértette az I. és a II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy az I. rendű alperes által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás 2013. október 21. napjától 2016. december 23. napjáig végzett hatósági ellenőrzése során nem tett intézkedést a **V. I.** és **V. B.** nevű gyermekeik hiányzó családgondozási és nevelési tervének pótlása érdekében.

Az I. rendű alperes által elkövetett jogsértések: a családgondozó alkalmazásával, továbbá - **V. I.** és **B** esetében - a családgondozási és nevelési terv elkészítésével kapcsolatos mulasztások, valamint a III. rendű alperes által elkövetett jogsértés: **V. I.** és **B** hiányzó családgondozási és nevelési terve pótlásának elmulasztása nem adtak alapot annak megállapítására, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperesek egyenlő bánásmódhoz való jogát.

Ahogy azt az ítéletábra már kifejtette: a közvetlen, vagy közvetett diszkrimináció megállapításához nem volt elegendő a felperesek védett tulajdonságának és a családban éléshez való jog sérelmében megtestesülő hátránynak az igazolása, arra is szükség volt, hogy a kettő között okozati összefüggés legyen, vagyis a hátrány a védett tulajdonság miatt következzen be. Ez a feltétel a perrel érintett esetben nem állt fenn, hiszen a családgondozó hiányából adódó mulasztás szükségszerűen ugyanolyan mértékben sújtotta a **k-i** romákat, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező, azaz nem roma **k-i** lakosokat. Ugyanez igaz a

gondozási és nevelési tervek hiányára is, hiszen a 2015. február 2-án kelt szakvélemény szerint ilyen terv egyetlen nevelésbe vett gyermek esetén sem készült, így ennek hátrányos következményei szintén ugyanolyan arányban sújtották a **k-i** romákat, mint a **k-i** nem romákat. Mindez azt jelenti, hogy a védett tulajdonság és a hátrány között nincs okozati összefüggés, így az I. és a III. rendű alperesek nem sértették meg a felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát sem közvetlen, sem pedig közvetett hátrányos megkülönböztetés útján (Ebktv. 8-9. §-ai).

Az I. és a III. rendű alperesek nem követettek el a felperesek sérelmére zaklatást sem, hiszen a családgondozó alkalmazásával, továbbá - **V. I.** és **B** esetében - a családgondozási és nevelési terv elkészítésével és pótolásával kapcsolatos mulasztásokból eredő személyiségi jogsérelemnek nem volt olyan célja vagy hatása, amely megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezetet alakított volna ki a felperesek körül.

5.

Az elkövetési magatartások utolsó csoportját azok jogsértések képezték, amelyeket a felperesek állítása szerint a IV. rendű alperes valósított meg.

5.1.

A felperesek mindenképp arra hivatkoztak, hogy a IV. rendű alperes már az ideiglenes elhelyezésről szóló határozatok előtt elválasztotta őket a perrel érintett gyermekeiktől.

Ezt az állítást azonban **V. I.** és az V. rendű felperes esetében semmi sem igazolta. Épp ellenkezőleg: a zárójelentések és az ideiglenes elhelyezésről szóló határozatok tanúsága szerint az I. és a III. rendű felperesek azon a napon kerültek elválasztásra e gyermekeiktől, amelyen a gyámhatóság - azonnal végrehajtható módon - elrendelte e gyermekek ideiglenes elhelyezését (Gyvt. 72. §-ának (1) bekezdése). Ez a tény pedig - a IV. rendű alperes tudattartalmától függetlenül - objektíve kizárja, hogy a kórház az anya és a gyermek e napon történő elválasztásával megsértette volna a felperesek családban éléshez fűződő jogát. Csupán megjegyzi az ítéletábra, hogy **V. I.** esetében a keresetlevélhez csatolt és az I. rendű felperes által aláírt zárójelentésben kifejezetten benne van e gyermek ideiglenes elhelyezését elrendelő határozat ügyszáma, ami egyértelműen alátámasztja, hogy a IV. rendű alperes az I. rendű felperes hazabocsátásakor kifejezetten e határozat ismeretében, arra hivatkozva járt el.

V. B. esetében ugyanakkor a kereset ezen része megalapozottnak bizonyult. Azt a tényt ugyanis, hogy az I. rendű felperes e gyermeket a születésekor létrehozott bőr-bőr kontaktus és szoptatás után a továbbiakban nem szoptathatta, egészen egyértelműen és félreérthetetlenül igazolja az I. rendű felperes keresetlevélhez csatolt ápolási dokumentációja, amely a gyermek születésének napján 18 óra és másnap 6 óra között készült bejegyzésben azt tartalmazza, hogy az I. rendű felperes „nem szoptathat”. Ezzel összhangban áll **V. B.** 83. sorszám alatt csatolt ápolási dokumentációja is, amely szerint az újszülött a születése napjától kezdődően mesterséges táplálást kapott. Azon tanúvallomásokat, amelyek szerint az I. rendű felperes nem kívánta szoptatni a gyermekét vagy elhanyagolta őt, az egészségügyi dokumentáció egyértelműen cáfolja. Amennyiben ugyanis mindez így történt, ezt a tényt kellett volna rögzíteni az ápolási

lapon, nem pedig azt, hogy az I. rendű felperes nem szoptathat. Ilyen bejegyzést azonban az egészségügyi dokumentáció nem tartalmaz, mint ahogy arra sem utal, hogy felmerült volna olyan orvosi ok, amelyik a szoptatást kizárta. Ezért tényként kellett megállapítani, hogy a IV. rendű alperes a szoptatás megtiltásával már a születése napján szétválasztotta az I. rendű felperest és **V. B-t**, méghozzá anélkül, hogy erre ideiglenes elhelyezésről szóló hatósági határozat alapján jogosult vagy köteles lett volna. Ez a magatartás nemcsak az I. és a II. rendű felperesek e gyermekkel közös családban éléshez fűződő jogát, hanem az I. rendű felperes emberi méltóságát is megsértette, hiszen a gyermekét szoptató többi anyával szemben súlyosan megalázó helyzetbe hozta őt. Ezért az ítéltábla e jogsérelmek tényét megállapította (Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja).

Ugyanez a jogsérelem azonban nem járt az I. és a II. rendű felperesek egyenlő bánásmódhoz való jogának sérelmével. Ehhez ugyanis az általuk valószínűsített védett tulajdonság (a roma nemzetiséghez tartozás), valamint az általuk igazolt hátrány (a családban éléshez és az emberi méltósághoz való jog sérelme) mellett az is szükséges lett volna, hogy e felperesek e jogsérelmet a roma nemzetiséghez tartozásuk miatt, erre tekintettel szenvedjék el. Azt azonban, hogy a IV. rendű alperesnél a roma származású nőket gyámhatósági határozat nélkül eltiltanák az újszülöttjeik szoptatásától, a rendelkezésre álló adatok cáfolták, hiszen ilyen jogsérelemről sem az I., sem pedig a III. rendű felperes nem számolt be egyik korábbi szülése tekintetében sem, ezt a hátrányt az I. rendű felperesnek tehát **V. I.** szülésekor sem kellett elszenvednie. Ebből az következik, hogy a hátrány nincs okozati összefüggésben az I. rendű felperes roma származásával, így az abból fakadt, hogy a IV. rendű alperes a védőnői jelzést félreértelmezte, és már ez alapján elválasztotta **B-t** az édesanyjától. Ez a magatartás tehát, amely a családi együttélés és az emberi méltóság súlyos megsértésének minősül, nem jelenti egyben azt is, hogy a IV. rendű alperes akár közvetlen, akár közvetett diszkrimináció, akár zaklatás útján megsértette az I-II. rendű felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát.

5.2.

A felperesek állították azt is, hogy a kórházi védőnő megszegte a jelzési kötelezettségét és ezzel a IV. rendű alperes megsértette a családban éléshez való jogukat. Ez az érvelés azonban nem volt megalapozott. Azt ugyanis, hogy a kórházi védőnek pontosan ki felé és milyen tartalommal kellett volna jelzést küldenie, a felperesek nem fejtették ki, mint ahogyan azt sem, hogy pontosan milyen módon tudta volna ezzel megakadályozni a jogerős határozatok szerint jogszerűen, azaz a fokozatosság elvének is megfelelően elvégzett gyermekkiemelést. Így e magatartás nem sérthette meg a felperesek családban éléshez fűződő jogát, továbbá - kellő mértékben valószínűsített hátrány hiányában - nem alapozta meg az egyenlő bánásmód sérelmét sem.

5.3.

Végül a felperesek arra is hivatkoztak, hogy a IV. rendű alperes emberi méltóságot sértő módon bánt velük, mert az alkalmazottai bántalmazták, szidalmazták és megalázták őket. Azt azonban, hogy a perrel érintett gyermekek szülése során a IV. rendű alperes így járt volna el, a felperesek nem igazolták. **T. A.** tanú nem a perrel érintett gyermekek születésekor tapasztalatait mondta el, így e vallomás nem volt alkalmas a kereset

alátámasztására. A többi tanú pedig ilyen bánásmódról nem számolt be, sőt: a kihallgatott orvosok és ápolók mindezt következetesen cáfolták. Ezért az emberi méltósághoz való jog, továbbá - kellő mértékben valószínűsített hátrány hiányában - az egyenlő bánásmódhoz fűződő jog sérelme sem volt megállapítható.

IV.

Befejezett cselekménnyel elkövetett jogsértés esetén a sérelmet szenvedett fél alanyi jogon követelheti a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.21.778/2007/5., Pfv.IV.21.237/2008/4.). Mivel az alperesek - az ítéltábla által megállapított módon - befejezett magatartással okoztak jogsérelmet a felpereseknek, a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján el kellett tiltani őket a további jogsértéstől. Arra viszont már nem voltak kötelezhetőek, hogy egyes munkavállalók vegyenek részt antidiszkriminációs, illetve interkulturális kommunikációs tréningen, hiszen az egyenlő bánásmód megsértése miatt előterjesztett kereseti kérelem nem volt alapos.

Nem foghatott helyt az elégtételadásra irányuló kereset sem. Ilyen kérelmet ugyanis csak akkor lehet előterjeszteni, ha a jogsérelem jellege folytán indokolt az, hogy az arról értesült személyi kör a jogsértés orvoslásáról is tájékoztatást kapjon. Jelen esetben a jogsérelmet a családban való együttéléshez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog megsértése idézte elő, amelynek bekövetkezését és mértékét nem befolyásolta az, hogy a jogsértésről mások is tudomást szereztek-e, és ha igen, pontosan milyen személyi körben. Ezért az alperesek elégtétel adására sem voltak kötelezhetőek.

V.

A sérelemdíjra irányuló kereset megalapozottságát az ítéltábla a megállapított jogsértések tekintetében külön-külön vizsgálta meg.

1.

A III-V. rendű felperesek alappal követeltek sérelemdíjat a III. rendű alperestől az V. rendű felperes ideiglenes elhelyezésének késedelmes felülvizsgálatából eredő személyiségi jogsértés miatt.

E körben az ítéltábla abból indult ki, hogy a III. rendű alperes az ideiglenes elhelyezés felülvizsgálata során hat hónapig nem tett intézkedést, így e késedelemért felelősséggel tartozik. Mindez azt jelenti, hogy e késedelem folytán ennyivel később született meg a nevelésbe vételről szóló határozat, ennek következtében a III-IV. rendű felperesek e határozattal szemben ennyivel később gyakorolhatták a jogorvoslati jogukat, amelynek eredményeként az végül megsemmisítésre került, továbbá ennyivel hamarabb lett volna esedékes e gyermek nevelésbe vételének azon felülvizsgálata is, amelynek eredményeként az V. rendű felperes végül hazakerült. Így a jogsértés közvetett következménye az lett, hogy az V. rendű felperes hat hónappal később került vissza a családjába. Márpedig a családtól való távoltartás - bármilyen rövid időszakot is érint - mind a szülők, mind pedig a gyermek oldalán köztudomású immateriális hátrányokkal jár, amelyek nem minősíthetőek bagatell sérelemnek, így alapot adnak sérelemdíj követelésére.

Ahogy azt az ítéletábra már a Pf.I.20.797/2018/6. számú ítéletében is kifejtette: a III. rendű alperes a sérelemdíj fizetési kötelezettsége alól nem menthette ki magát, hiszen az adott helyzetben elvárható lett volna a gyámhivatal alkalmazottaitól, hogy az ideiglenes elhelyezés mielőbbi felülvizsgálata érdekében megtegyék a Ket. 26. §-ának (7) bekezdésében foglalt intézkedéseket. A gyermekvédelmi rendszer általános túlterheltsége kimentési okként nem fogadható el.

A sérelemdíj mértéke körében ugyanakkor figyelembe vette az ítéletábra, hogy a III-V. rendű felperesek nem bizonyították azt, hogy a családtól való távoltartásból eredő köztudomású immateriális hátrányokon kívül további nemvagyoni sérelmek érték őket. Erre tekintettel személyenként 300 000 Ft sérelemdíjat követelhettek, ennél magasabb összegre ugyanis sem a jogsértés súlya és következményei, sem pedig a jogsértő magatartás felróhatóságának foka alapján nem tarthattak igényt (Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése).

2.

A családgondozó alkalmazásával kapcsolatos mulasztásából eredő személyiségi jogsértésért nem járt sérelemdíj a felpereseknek. Az I. rendű alperes ugyanis az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a családgondozói állás betöltése érdekében, így - a Pf. 13. sorszámú beadványához csatolt okirati bizonyítékok tanúsága szerint - többször írt ki pályázatot, amelyeket minden esetben közzé is tett a [www.....>](#) weboldalon. Az a tény, hogy e pályázatok nem vezettek eredményre, nem róható fel az I. rendű alperesnek, amely - az eredménytelen pályázatokra tekintettel - 2014. augusztus 15-ig egy részmunkaidős közalkalmazottal, 2014. október 1. napjától kezdődően pedig egy részmunkaidős megbízottal igyekezett pótolni a hiányzó családgondozót. Ezért - felróhatóság hiányában - az I. rendű alperes nem volt kötelezhető sérelemdíj megfizetésére (Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése, 6:519. §-a).

3.

Az I-II. rendű felperesek azon személyiségi jogsérelemért sem követelhettek sérelemdíjat, amely abból eredt, hogy az I. rendű alperes **V. I.** és **B** átmeneti nevelésbe vételekor nem készített családgondozási és nevelési tervet, a III. rendű alperes pedig nem tett intézkedést e terv pótlására. Noha e mulasztás folytán a családban éléshez való joguk kétségtelenül sérelmet szenvedett, azonban önmagában a jogszabályi kötelezettség elmulasztása miatt felróható jogsértés még nem volt elégséges a pénzbeli szankció alkalmazására. Következtes abban a bírói gyakorlat, hogy a Ptk. 2:52. §-a (2) bekezdésének az a fordulata, amely szerint a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges, ugyan mentesíti a jogsértéssel érintett felet a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól, ugyanakkor a pénzbeli marasztalás alkalmazása ennek nem szükségszerű következménye akkor, ha a felperest nem érte olyan súlyú nemvagyoni sérelem, amely a sérelemdíj megítélését indokolná (így BH2016.241 számon közzétett döntés). Az ítéletábra álláspontja szerint erre a következtetésre el lehet jutni a jogsértés hiányában elérhetőnek feltételezett előny távoli és kis valószínűségű bekövetkezésének, tehát a csekély mértékű esély elvételének a meghatározhatósága mellett is. Annak a megállapítása, hogy az I.-II. rendű felperesek e mulasztás nélkül alkalmassá váltak

volna **V. I.** és **B** visszafogadására, hogy e két gyermek azóta is kifejezetten ezen mulasztás miatt él távol a családjától, figyelembe véve a visszagondozhatóság rendkívül összetett, számos egyéb körülmény megvalósulásán alapuló teljesülését, a családgondozási és nevelési terv elkészítésének a hiánya és a gyermekek családba visszafogadhatóságának a megghiúsulása között olyan kis valószínűségű volt az összefüggés esélye, amely nem adott okot sérelemdíj megfizetésére, így a kereset ebben a körben sem volt megalapozott.

4.

Az I. és a II. rendű felperesek ugyanakkor a IV. rendű alperestől már alappal követeltek sérelemdíjat.

A IV. rendű alperes ugyanis a **V. B.** nevű gyermeküket már a megszületését közvetlenül követő első szoptatás után elválasztotta tőlük méghozzá anélkül, hogy erre hatósági határozat alapján jogosult vagy köteles lett volna. Noha a jogellenes szétválasztás csupán az ideiglenes elhelyezésről szóló hatósági határozat meghozataláig, azaz 2014. augusztus 4. napjától 2014. augusztus 11. napjáig tartott, arra a szülést közvetlenül követő, köztudomásúan szenzitív, érzelmekkel teli időszakban került sor, amely kétségkívül felerősítette a családtól való jogellenes távoltartásból eredő köztudomású immateriális sérelmeket. Az I. rendű felperes esetében további nemvagyoni sérelmet okozott az a tény, hogy a IV. rendű alperes a szülést követő első szoptatás után jogellenesen eltiltotta őt a gyermekének további szoptatásától, ez ugyanis a köztudomásúan súlyos érzelmi következmények mellett megalázó helyzetbe is hozta az I. rendű felperest. Ezen immateriális hátrányok kompenzálása érdekében az I. és a II. rendű felperesek alappal követeltek sérelemdíjat, hiszen a IV. rendű alperes nem mentette ki magát, az alkalmazottai ugyanis súlyosan gondatlanul jártak el: nyilvánvalóan tudniuk kellett volna, hogy a gyermeket hatósági határozat nélkül nem lehet elválasztani a szüleitől.

A sérelemdíj mértéke körében nem volt jelentősége annak a körülménynek, hogy az I. rendű felperes 2014. augusztus 6-án - a gyermekét hátrahagyva - engedély nélkül távozott a kórházból, hiszen a gyermekét - jogellenes módon - már ezt megelőzően elválasztották tőle, így külső segítség nélkül nem volt esélye arra, hogy visszakaphassa őt. Az ugyanakkor már jelentőséggel bírt, hogy - a szenzitív időszakot érintő - jogellenes elválasztás csupán 7 napig tartott, az I. és a II. rendű felperesek pedig nem igazolták, hogy a köztudomású immateriális sérelmeken felül további nemvagyoni hátrányok érték őket. Ennek tükrében az ítéletábla az I. rendű felperesnek járó sérelemdíjat 500 000 Ft-ban, a II. rendű felperest megillető sérelemdíjat pedig 300 000 Ft-ban határozta meg, ennél magasabb összegre ugyanis sem a jogsértés súlya és következményei, sem pedig a jogsértő magatartás felróhatóságának foka alapján nem tarthattak igényt (Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése).

VI.

A részben megváltoztatott döntés következtében az elsőfokú eljárásban módosult a pernyertesség-pervesztesség aránya: a felperesek az objektív szankciók körében előterjesztett kereseti kérelmeiket is figyelembe véve 15%-ban, az alperesek pedig 85%-ban lettek pernyertesek. Az alperesek tiszta pernyertessége tehát a 14 000 000

Ft-os perértékből 9 800 000 Ft erejéig következett be. Ennek alapulvételével az I. és a IV. rendű alperesek a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és 4/A. §-a alapján személyenként 490 000 Ft + áfa, azaz 622 300 Ft, a III. rendű alperes pedig - a jogtanácsosi képviselőre figyelemmel általános forgalmi adó nélkül - 490 000 Ft jogi képviselői munkadíjra tarthatott igényt, amely meghaladta az elsőfokú eljárásban megítélt perköltség összegét. Mivel pedig az alperesek a perköltségre vonatkozó elsőfokú rendelkezés ellen nem fellebbeztek, az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet ebben a körben - a megváltozott pernyertességi arányok ellenére is - helyben hagyta.

Nem kellett megváltoztatni a le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó rendelkezést sem, hiszen a felperesek költségmentesek, az alperesek pedig illetékmentesek voltak, így a le nem rótt kereseti illetéket valóban teljes összegben az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a). Az állam által előlegezett 36 875 Ft költségből ugyanakkor az alperesek - pervesztességük arányában - 15%-ot, azaz 5 531 Ft-ot kötelesek az állam részére megfizetni, a fennmaradó 31 344 Ft állam által előlegezett költség a költségmentes felperesek helyett az állam terhén marad (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) és (2) bekezdései, 14. §-a, 1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése).

A kifejtett okok miatt az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írt módon részben megváltoztatta, egyebekben pedig helyben hagyta.

A felperesek fellebbezésének perértéke 14 000 000 Ft volt. A fellebbezés részben eredményre vezetett, amelynek folytán a felperesek a másodfokú eljárásban 15%-ban, az alperesek pedig 85%-ban lettek pernyertesek. Az alperesek tiszta pernyertessége tehát ez esetben is 9 800 000 Ft erejéig áll fenn. Ennek alapulvételével az ítélet tábla az R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései, továbbá 4/A. §-a alapján az őket megillető másodfokú jogi képviselői díjat - az általuk kifejtett munkával arányosan - az I. és a IV. rendű alperesek esetében személyenként 150 000 Ft + áfa, azaz 190 500 Ft-ban, a III. rendű alperes esetében pedig - a jogtanácsosi képviselőre figyelemmel általános forgalmi adó nélkül - 100 000 Ft-ban határozta meg, annak egyetemleges megfizetésére pedig a felpereseket kötelezte (1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, 82. §-ának (1) bekezdése).

A le nem rótt fellebbezési illetéket a költségmentes felperesek és az illetékmentes alperesek helyett az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

Debrecen, 2020. január 23.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő